

Un număr vechiu 20 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**

Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:**TR. ALEXANDRESCU**
Avocat, Direct. Contenc. B-cel
G-le a Țărei Românești**ALEX. CERBAN**
Profesor la Facultatea
de Drept, București**IOSEF G. COHEN**
Avocat
membru Cons. legislativ**GR. CONDURATU**
Consilier la Curtea de Apel
București**RENÉ DEMOGUE**
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris**V. DONGORQZ**
Dr. în Drept din Buc.
Avocat**ALFRED JUVARA**
Dr. în Drept din Paris
Avocat**D. NEGULESCU**
Profesor la Facultatea
de Drept, București**I. GR. PERIȚEANU**
Avocat**C. SIPSOM**
Profesor la Facultatea
de Drept, București**C. STOEANOVICI**
Dr. în Drept din Paris
Avocat**GR. TRANCU-IAȘI**
Fost Ministru al Muncii
Avocat**P. VASILESCU**
Dr. în Drept din Paris
Avocat**AL. VELESCU**
Dr. în Drept din Buc.
AvocatSecretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii JudiciareMembrul corespondenței pentru Paris: **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris**ABONAMENTUL**Un an p. B-ci, Case Com. și Autorit. 800 lei
« Avocați 500 «
« Magistrați 400 «
6 luni prețul de sus pe jumătate**APARE ODATA PE SAPTAMANA**

In lunile Iulie și August

apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Arta, 5 și Rahovei, 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

SUMAR**+ N. Procopescu**

— Inmormântarea Procurorului-general dela Inalta Curte de Casație, N. Procopescu și cuvântările rostite cu ocaz a morței și inmormântării, de d-l Președinte al Curței de Casație s. v., Oscar N. Nicolescu; de d-l Ministru al Justiției, I. Th. Florescu; de d-l procuror la Inalta Curte de Casație, Al. Dem. Oprea și de d-l membru al Consiliului de disciplină al Baroului de Ilfov, G. Netter;

— *Oferta reală în proba executării plății*, de d-l avocat Diamanți Gheci;

— *Organizarea asist. nfeii judiciare pe lângă Baroul avocaților din Constanța*;

— *Bibliografie: Despre succesiuni*, de N. Jack Constantinescu, consilier la Curtea de apel Galați; *Tratat de Drept administrativ Român*, de Victor Onișor, Prof. la Facultatea de Drept din Cluj.

Jurisprudență:

— Curtea de Casație s. I: *Ion I. Petrescu cu I. Z. Petrescu* (Cari termene s'au suspendat prin legea măsurilor excepționale și decretule-gei pentru extinderea disp. ei? Suspendarea și a termenelor de răscumpărare în vânzările cu asemenea pact. Art. 3 și 16 l. mäs. excepționale. Decretul-lege 3104 din 17 Noembrie 1916 și ar. 1372-1375 c. civ.), cu o *Notă*;

— Casație s. II: *Nikifor Ivanov cu Ministerul Publi.* (Dacă se poate agrava pedeapsa condamnatului de Curtea cu jurați în urma recursului făcut de dănsul?), cu o *Notă*;

— Cas. III: *Gr. Săvulescu cu Oprea I. Simion* (Recuzarea unui judecător. Cum se face? Art. 276 al. 10, 285 pr. civilă și 14 Constituție);

— Idem: *Ministerul de finanțe cu Gr. N. Passiura* (Taxe succesoriale. Arendaș. Căștiu plătit anticipativ. Sarcină a recoltei. Scăderea lui din activii succesoral. Art. 62 l. timbrului);

— Trib. Romanați s. III: *N. Porumbel cu Ministerul de finanțe* (Despre contrabandele vamale constatate de procese-verbale posteroioare comiterii delictului. Art. 199, 205, 215 legea vamală și art. 74 pr. civilă), cu o *Notă*;

— Trib. Ilfov s. III: *Ionică Brânzaru cu Toma Petrescu* (Prăvăliile nu sunt prevăzute de legea chiriiilor pentru evacuarea chiriiașilor, spre a se muta proprietarii fără locuință sau cu locuință insuficientă);

— Judecătoia Ocolului Baicoi-Prahova: *Mihail Ionescu-Turcu* condamnat pentru contravenție (Dacă noua lege de majorarea amenzilor are a fi aplicată delictelor și contravențiilor comise înainte promulgării ei, dar judecate după punerea ei în aplicare?);

— Trib. Paris (Stipularea plății în monedă efectivă (aur sau argint). Nulitatea unei aseme ea convenții. Art. 6 c. civ. fr., 5 c. civ. rom. Legea fr. din 5 Aug. 1914 prin care se dă curs forțat biletelor Băncii Franței. Legea rom. din 21 Dec. 1916 prin care se face acelaș lucru), cu o *Notă* de d-l Prof. D. Alexandrescu.

In ziua de 13 August 1923 magistratura a fost lovită de un doliu, pe care întreaga lume judiciară îl resimte, prin pierderea înainte de vreme a lui Nicolae Procopescu, Procurorul general al Inaltei Curți de Casație și Justiție.

Trista veste a fost adusă la cunoștința Curții de Casație, secțiunea de vacanță, de d-l Oscar N. Nicolescu, Președinte al acestei secțiuni, prin următoarele cuvinte:

Iubiți Colegi, Domnilor,

Cu mare măhnire sufletească vă aduc la cunoștință încetarea din viață a scumpului nostru coleg, a Procurorului general Nicolae Procopescu. Intristarea ce ne cuprinde este cu atât mai adâncă cu cât moartea lui a fost neașteptată. Nicolae Procopescu s'a sfârșit, nu obosit de povara anilor, ci având încă destulă putere fizică și în plenitudinea activității sa'e intelectuale. Nimic nu ne făcea să întrevădem o pierdere așa de apropiată. La aceasta au contribuit, fără îndoială, în mare parte, nenorocirile care l-au lovit atât de crud în anii din urmă, minându-i sănătatea, — durerea suferită prin pierderea fiului și a ficei sale, singurii săi copii, pe care-i adora.

Nicolae Procopescu a fost unul dintre cei mai distinși și eminenți magistrați ai țării. Fire blândă, inimă plină de bunătate, caracter integru, spirit lăminat și de o judecată limpede, coleg neprețuit, el își îndeplinea înalta lui funcțiune, pentru care meritele sale îl desemnaseră, cu un devotament desăvârșit, mai presus de orice laudă, ajutat de întinsele sale cunoștințe, nu numai juridice dar generale, și de o lungă experiență, și însuflețit de o nemărginită dragoste pentru triumful adevărului și dreptății.

Cu toți l-am iubit și stimat din cauza acestor însușiri superioare ale lui.

Procopescu a dus o viață simplă, dar mare, fiindcă a consacrat-o întreagă, afară de un scurt interval, Justiției. Modestia cu care era înzestrat, îl înconjura de cele mai vii și mai calde simpatii.

Prin moartea lui, magistratura suferă o mare pierdere și golul însemnat ce lasă, cu greu va fi împlinit. Dacă Nicolae Procopescu nu este printre noi, memoria lui însă va rămâne pururea în inimile noastre, cu emoțiunea ce ne-a inspirat sfârșitul său prematur.

În semn de doli, ședința se ridică, iar procesele se amână.

Mercuri, 15 August, 1923 s'a săvârșit înmormântarea, la care au asistat: d-l J. Th. Florescu, ministru al Justiției, d. Victor Romniceanu, Prim Președinte al Inaltei Curți de Casație, toți consilierii Inaltei Curți, membrii parchetului, magistrați ai Curții și Tribunalului și numeroși avocați și prieteni ai mult regretatului defunct.

D-l Ministru al Justiției a rostit următoarea orafiune:

Când marea vacanță judecătorească a chemat pe magistrați la un repaus bine meritat, Nic. Procopescu, strălucitul și harnicul muncitor al Justiției, a fost chemat d'odată la odihna cea fără sfârșit, atât de sbuciumat și trudit era marele său suflet în bătălia d'un tragic neînchipuit pe care i-o declarase destinul fără crușare de câțiva ani încoace.

Inima lui de părinte, în care durerea dăduse cele mai disperate asalturi, se putea compara cu un câmp de luptă pustiit d'o hoardă sălbatică în astfel de chip încât nici un fir de speranță să nu mai încolțească vr'odată.

Și totuși pe dezastrul sentimentelor și pe sfărâmăturile iluziilor s'a înălțat într'o zi, triumfătoare, lumina rațiunii lui. Și această forță uriașă de esență divină, a biruit ceea ce era profund uman în Nicolae Procopescu.

Această minte clară și bine echilibrată, — tezaur scăpat întreg dintr'un cumplit naufragiu, el a închinat-o justiției eterne și țării lui iubite, care în elanul ei de înălțare și reorganizare este mereu amenințată de principile răului și de eflorescențele otrăvitoare ale dezordinei.

După fotoliul cel mai înalt al Ministerului Public, ca Procuror General al Inaltei Curți de Casație, cu o autoritate de neîntrecut, cu un talent și o rară știință a dreptului și a vieții, el întrona majestatea legii, o clipă contestată, bătea tufșizurile întunericii și le străpungea cu razele luminoase ale dreptății, iar câte odată, când societatea era amenințată în fundamentul ei sănătos și în principiile bine făcătoare ale ordinii, cu o vigoare și o energie surprinzătoare, cu o căldură de patriot neîntrecut și luminat, el ataca, cu un imbielșugat arsenal de elocință, pe oricine încerca să distrugă alcătuirea Statului și liniștea atât de necesară unei civilizațiuni și unui prestigiu cucerit cu atâtea dureroase jertfe!

Câte cauze mari, delicate, dificile, cari stârneau furtuni în sufletele încercate ale înalților judecători, și care îi desbinase pe idei și paragrafe în focul sacru ce mistuia pe fiecare, în goana după adevăr și dreptate, — câte cauze n'au fost câștigate prin autoritatea și capacitatea lui Nic. Procopescu. El glăsuia totdeauna cu o înaltă și neprihănită conștiință, cu acea independență de caracter care împodobeste fruntea magistratului cu ceva din gloria eroului și ceva din aureola martirului.

S'a stins dar, azi, o făclie de altar!..

Pierdem cu toții o sabie de Arhanghel la Poarta Dreptății!

Durerea întregei magistraturi o închin eu azi în memoria celui care ne lumina, ne fortifica și ne înălța! Și pentru ca să se vadă de către toți că în sufletele cu adevărat mari, dreptatea se împletește totdeauna cu bunăntatea, voi termina cu o reconfortantă și nobilă clipă, cea din urmă, din viața celui ce ne-a fost atât de scump. Când lampa vieții își sfârșia esența și păianjenisul eternității se lă a încet pe ochii lui Procopescu, el a dictat scumpei și nedespărțitei lui tovarăse, un act de danie: el dedea o sumă însemnată pentru construcții de școli. Omul sever și serios al legii, care trimisese atâtea răifăcători la întuneric, murea visând mai multă, mai multă lumină pentru țara lui!..

În veci să-i fie memoria sfințită.

A vorbit în urmă, în numele magistraturei, d-l Al. Dem. Oprescu, procuror la Inalta Curte de Casație.

Intristată adunare,

Cu adâncă măhnire, sdrobot și covârșit de nemărginită durere am primit să fiu desemnat ca reprezentant al Parchetului general și în numele Supremei Curți ca să rostesc un cuvânt, în cea mai tristă împrejurare, la căpătăiul trupului neînsuflețit al aceluia care s'a numit în viață Nicolae Procopescu, Procuror General la Inalta Curte de Casație, și care înainte de vreme și prin surprindere a fost răpit din mijloc a lor săi, lăsând un gol ireparabil în sânul familiei, printre colegii și prietenii ce-l înconjurau.

Dar dacă inima mi-este îndureată, fiind chemat să grăesc într'o împrejurare așa de tristă, mă simt în același timp satisfăcut, părand că sunt pătruns de o însuflețire divină care mă îndeamnă să nu aduc decât laude aceluia care doarme acum somnul de veci și aceasta nu pentru ca să îndeplinesc numai o banală și de demult legendă «că despre morți nu trebuie să se vorbească decât de bine», dar pentru că laudele spuse despre Procopescu nu sunt simple banalități, ci e reprezentată purul adevăr întrupând realitatea însăși.

Născut în București în anul 1857 luna Septembrie 25, înzestrat dela natură cu însușiri distinse, între cari și cu darul unei vorbiri alese și atrăgătoare, el s'a devotat studiului științei dreptului pe care l'a desăvârșit la Paris, de unde înapoiindu-se în țară a fost numit, mai târziu, la 21 Decembrie 1888 judecător la Trib. Ilfov, calitate în care a funcționat până la 28 Februarie 1891, când retrăgându-se din magistratură și intrând în barou, în timpul exercițiului acestei profesiuni s'a remarcat printr'un deosebit ta'ent ocupând câțiva timp și postul de avocat pledant la serviciul de contencios al Primăriei București.

În anul 1906, hotărându-se să reintre în magistratură, a fost numit consilier la Curtea de apel din București, calitate în care a funcționat aproape 5 ani și jumătate, după care a fost înaintat consilier la Curtea de Casație, și apoi a fost ridicat, în cele din urmă, la înalta demnitate de Procuror General pe lângă Suprema curte, funcționând în această calitate, cu o neobosită sârguință până la desăvârșirea sa din viață.

Nicolae Procopescu, privit din punctul de vedere al naturii caracterului său, ca om în general, era înzestrat cu o fire aleasă care-l făcea să se distingă: blând și afabil, bun și îngăduitor, exact, corect și conștiincios în toate actele vieții sale, ferm ca voință, dar de o sensibilitate și sentimentalitate extrem de delicate, ceea ce îl făceau ca o durere să fie adânc simțită de dânsul și durerile și suferințele altora să fie simțite ca durerile lui proprii, — el era prietenul tuturor.

Ca intelect era un spirit luminat, clar văzător, cu o cultură aleasă, posedând cunoștințe enciclopedice, ceea ce îl făcea ca în discuțiunile intime să fie gustat cu plăcere, iar în pledoariile sale, ca procuror, să fie ascultat cu încordare, fără a obosi pe auditor ci recreindu-l prin forma variată a cuvântărilor lui.

Privit ca magistrat, Nicolae Procopescu întrupă toate calitățile adevăraților apostoli ai justiției; numai posedând

asemenea înclinări și aptitudini, se explică pentru ce, la un moment dat, a părăsit avocatura și a căutat să reintre în magistratură.

Caracter emanamente integru, dotat cu un bun simț juridic și având cunoștințe întinse în toate ramurile cari alcătuiesc materia dreptului, el și-a exercitat misiunea sa pentru care avea un adevărat cult, ducând o viață sobră și retrasă, departe de contactul acelor elemente cari ar fi putut fi de natură de a-i altera caracterul independenței sale.

Deși la o răspântie în drumul vieții, atunci când exercita profesiunea liberă de avocat, a împărtășit sentimentele unui partid politic, când însă mai târziu s'a decis ca să reintre în templul dreptății, mai înainte de a intra, s'a desbrăcat de aceste sentimente lăsându-le la pragul templului, în vederea sacrei misiuni ce îmbrățișa pentru a se pune la adăpost de orice influență străină în viitor.

În timpul funcționării sale, în calitate de consilier la Curtea de apel din București, am avut ocaziunea să-l văd prezidând Curtea cu Jurați din jud. Ilfov în procesul de tristă memorie în care un anume Jelea era acuzat de tentativă de crimă de asasinat asupra primului ministru de astăzi Ion Brătianu când eu fiind Procuror General, mi-a fost dat ca să-i admir tactul, calmul și răbdarea cu care conducea desbaterile și străduința pe care o puneă ca să facă să triumfe adevărul și dreptatea, cari în cele din urmă au triumfat.

Ca magistrat mai avea și calitatea de a fi bun coleg.

În viața conjugală Procopescu a fost soțul ideal; el a avut o admirațiune și un adevărat cult față de neconsalul lui soție de care era în veci nedespărțit, necunoscând decât drumul între Palatul de Justiție și căminul său, astfel că va trăi ca un exemplu viu pentru toți aceia, cari își împreună viața prin legăturile tainice ale căsătoriei.

Ca părinte, rămâne fără seamă pentru sentimentele de nețărmită dragoste, ce a nutrit față de cei doi copii ai săi, pe cari a avut nenorocirea să i piardă tocmai în momentul când trebuia să se bucure mai mult de roadele sacrificiilor sale ca părinte. Dată fiind sensibilitatea prea mare a temperamentului lui, unită cu marea lui afecțiune de părinte, această împrejurare nenorocită a avut o înrăurire așa de profundă asupra moralului și a fizicului său, încât i-a fost fatală, de așa natură că i-a scurtat firul vieții, pierzându-se înainte de vreme.

El s'a stins din viață în plină luciditate a spiritului, în niște circumstanțe cari ating sufletul: dictând un act de donațiune, operă a sentimentului său de caritate, pe care n'a avut tericirea să-l vadă desăvârșit.

Acesta a fost Nicolae Procopescu ca om, ca magistrat, ca soț și ca părinte.

Și acum, când ne găsim pe pragul de a ne despărți de ultimele lui rămășițe pentru totdeauna, să-i zicem cu toții, aceia cari îl deplângem, rude, colegi și prieteni:

Să-ți fie țărâna ușoară și eternă amintirea ta printre noi!

Inaintea Palatului de Justiție, a vorbit d-l G. Netter, avocat și membru în Consiliul baroului de Ilfov, în numele Baroului:

Intristată adunare,

Sita naturei, care cerne fără încetare viețile ce nu se mai pot ține de firele ei, a cernut, pe neașteptate, viața acestui înalt, demn și integru magistrat.

Natura nu ține seamă de golul ce l lasă, pen'ru că golul se umple, se umple mereu.

Unul se duce, altul vine și de aceea un filosof zicea: „nu dați vântului plânsetele voastre inutile ci reculegeți-vă lângă morții voștri, pentru a trage din viața lor învățămintele, care să vă facă mai buni“.

Și câte învățăminte nu putem trage din viața acestui înalt magistrat!

El a fost dintre acei cari erau pătrunși de adevărul, că a fi magistrat înseamnă a trăi prin concepțiile tale de-asupra lumii, urmărind totuși, aproape de lume, în-tregul puls al vieții așa cum se manifestă ea. Căci a judeca înseamnă, în ultima analiză, a te pronunța a-

supra actelor de voință luând ca normă cursul normal al vieții și nici de cum viața ideală presupusă de legiuitor

El, ca judecător, se judeca întâi pe el însuși, având un suflet fără de prihană, în care nu se strecură nici umbra cămfeii, nici credința atotștiinței, ci numai grija de adevăr și de dreptate, ce dă siguranța zilei de mâine și încrederea în viitor.

El considera magistratura ca un scop și nu ca un mijloc, avea pasiunea omului de știință pentru a cerceta adevărul și avea și iubirea de oameni pentru a-i judeca cu toată curățenia sufletului său.

El nu se putea asimila noilor tendințe, caracterizate prin o grabă ce năltură reflexiunea și omoară încrederea celor ce și aruncă, în balanța zeitei, cinstea și avutul lor. Căci, zicea el, parafrazând o veche zicătoare: „De și ziua ca soarele luminează și noaptea ca steaua strălucește, graba însă nu te lasă să o vezi“.

Corpul nostru deplânge nu numai pe magistratul ci și pe omul, pe prietenul său, care ca fost avocat și membru în consiliul de disciplină al acestui frumos barou, nu se înșeală ca atâția alții, de simplele aparențe, ci cunoscându-ne bine, știa toate amărăciunile și vicisitudinile profesiunii noastre; din care nici odată nu uita că a făcut o atât de frumoasă parte.

El știa că avocatul e ca o coardă, ce vibrează veșnic și că prin fiecare sunet pe care îl scoate, se duce câte-o fărâmă din ființa lui.

De aceea era bun, era blând, era drept, căci în sufletul lui mare toate dur. rile aveau acelaș răsunet, toate plângerile acelaș interes.

Afabilitatea lui, care nu făcea diferențe între începător și consumat, i-a clădit de demult în inima noastră piedestalul pe care va străluci ca exemplu, omul și magistratura lui.

Scris i-a fost însă, să se ducă înainte de vreme, să și găsească odorul, care deși tânăr, își făurise un atât de glorios trecut.

Înima lui de tată, nu putea să uite pe eroul pe care și țara îl jalește, și îl dorea cu atâta înverșunare, cu atâta perseverență, încât nici dragostea ce i-o arătase colegii, nici mângăerile familiei și ale prietenilor săi nu i-au putut știrbi voința, care prea curând i s'a împlinit, pentru că o nouă lovitură a soartei i-a răpit și copila ce-i mai rămăsese.

Legile firei nu sunt ca legile noastre. Ele condamná fără să asculte nici păsurile celor de aproape, nici nevoile țării, lăsând numai calea mângăerei, deși e atât de scurtă, pentru o durere așa de mare.

Să nu cârtim însă în fața Dumnezeirei, căci cum zice poporul: „Dreptatea lui e adâncă ca marea. El ne dă și el ne iea. Din voința Lui ne naștem, din voința Lui pierim“.

Plecându-ne dar cu smerenie dinaintea celui care pentru ultima oară mai trece pe lângă acest templu unde și-a servit credința, să ne îndălțăm sufletele până acolo unde se duce, urându-i ca pilda și amintirea să-i trăiască pe atât pe cât îi dorim ca țărâna să-i fie de ușoară.

„Curierul Judiciar“, pe care neuitatul Nicolae Procopescu l-a onorat cu prietenia sa, deplânge alături de familia defunctului, de magistrații și avocații, cari l-au cunoscut și apreciat și de toți justițiabilii, cari îl iubeau și respectau, pierderea lui prematură, și adresează nemângăiatei familii expresiunea sentimentelor sale de sinceră împărtășire a durerii ce a lovit-o pe nedrept.

CURIERUL JUDICIAR

Oferta reală în proba executării plății

În *Curierul Judiciar* No. 21/922, d-l avocat C. Stoeanovici, într'un raționat comentariu prin care se raliază la Deciziunea Inaltei Curți de Casațiune S. I cu No. 407/922, deciziune ce hotărâse că numai ofertele reale făcute în condițiunile art. 1114 și urm. c. civ. și art. 604 și urm. proc. civ. au de efect a considera îndeplinită obligațiunea de plată a debitorului și a paraliza efectele pactului comisoriu prevăzut în convențiune, critică cu această ocaziune judicioasa adnotare făcută de d-l Dem. Polichron, consilier la Curtea de apel din Craiova, sus arătatei deciziunii, în caetul 7 al Pandectelor Române, p. I, pag. 228, pe care o găsește în contradicere cu adevăratele principii de drept.

Tinzând să fixeze jaloane juridice, bazate pe texte precise de lege, cu ajutorul cărora diversitatea faptelor să se soluționeze în mod uniform și exact și să nu nască pentru părțile litigante acea nesiguranță asupra soluțiilor instanțelor judiciare, produsă de empirismul ce caracterizează mare parte din opera noastră jurisprudencială post-belică, empirism justificat de altfel de cele mai umanitare intențiuni, Inalta noastră Curte de Casațiune precizează în deciziunea amintită, sistemul de interpretare al dispozițiilor legislative, în sensul aplicării riguroase a textelor de lege și are în această privință tot entuziasmul nostru, pentru că numai sistemul de aplicare rigidă a rațiunilor de text și de logică juridică, singurul științific și deci exact, poate duce la descoperirea adevărului juridic.

Considerațiunile de umanitate, care pot cel mult anima intențiunile puterii legiuitoare în elaborarea măsurilor legislative, nu au ce căuta, față de textele precise, în aplicarea și interpretarea legilor de către puterea judecătorească, pentru că, prin forțarea și adaptarea lor sofistică la cazurile deduse în judecată, soluțiunile vor varia după temperamentul judecătorului. Acest lucru va naște totdeauna nesiguranță și nesiguranța intră necesarmente în conținutul noțiunii de anarhie.

Iată pentru care motive, tendința Supremei noastre Instanțe de a formula un sistem *pozitivist* de interpretare, deși în aparență rigid, are toate aprobările noastre.

Este însă suscitată jurisprudența a Inaltei Curți și conformă adevăratelor principii și textelor de lege?

În această privință, hotărât, facem toate rezervele noastre.

Iată speța judecată prin deciziunea la care ne referim:

Un chiriaș se prezintă proprietarului, în termen, spre a-și achita chiria datorită în virtutea unui contract de închiriere ce prevedea pactul comisoriu

expres în favoarea proprietarului. Acesta refuzând primirea, chiriașul consemnează suma, iar recipisa o depune la corpul portăreilor. Proprietarul cere tribunalului să constate că pactul comisoriu a operat deplin drept rezilierea contractului. În apărare, pârătul cere proba cu martori spre a dovedi diligența sa în îndeplinirea obligațiunei sale de plata chiriei și că neplata efectivă a chiriei nu se datorește decât culpei proprietarului, care a refuzat primirea ei. Tribunalul, admițând probatoriul cerut constată din depozițiunile martorilor, faptul pârătului de a se fi prezentat la domiciliul reclamantului și a fi voit să plătească, și respinge acțiunea pe motivul că pactul comisoriu nu a putut opera din fapta reclamantului.

Chestiunea care s'a pus înaintea Inaltei Curți a fost următoarea:

Poate debitorul, în caz de refuz din partea creditorului, să evite consecințele legale ale neexecutării la timp a obligațiunei de plată, sancționată de pactul comisoriu, prin simplul fapt al prezentării sale la domiciliul creditorului spre a-și achita obligațiunea de plată, neurmat de facerea unei oferte reale în termen? Cu alte cuvinte, în caz de refuz din partea creditorului, *obligațiunile debitorului nu se pot considera ca îndeplinite, de cât dacă se execută în forma specială a ofertei reale?*

Evident că chestiunea își pierde o parte din actualitatea ei, prin aparițiunea legii din 26 Iulie 1921 privitoare la simplificarea formalităților de îndeplinit de către chiriași la plata chiriei, întrucât aplicațiunea ei cea mai frecventă s'a făcut în domeniul contractelor de locațiune. Ea se pune însă cu toată amploarea în ceea ce privește toate celelalte contracte în afară de cele de închiriere, precum și în procesele relative la contractele de închiriere, precum și în procesele relative la contractele de închiriere pendinte înaintea instanțelor judiciare și a căror cauză generatoare este anterioară sus arătatei legi.

Pentru soluționarea ei, să analizăm ce ne spun textele și ce lumini ne aduc principiile de drept.

Atributele unui debitor nu pot fi altele decât *îndeplinirea obligațiunilor sale contractuale, dinpennă, bineînțeles, cu toate urmările ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligațiunei, „după natura sa“* (art. 970 c. civ.), iar creditorul nu poate cere mai mult debitorului. Art. 1073 c. civ. este precis: *„creditorul are dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligațiunei, etc.“*; prin urmare el nu are dreptul de a cere și dobândi *altceva*. Debitorul nu are, deci, altă obligațiune decât de a se conforma art. 970 c. civ. Atât și nimic mai mult.

Este evident de asemenea că, existența unei obligațiuni neîndeplinite încă sau obligațiunea unei executări neefectuate încă, nu se pot certifica și aduce la cunoștința justiției, decât prin dovezi și anume *exclusiv* prin dovezile admise de codul civil

la cap. IX și intitulată: „despre probațiunea obligațiilor și a plății“.

În speța noastră, care era obligațiunea chiriei? De a se prezenta la domiciliul proprietarului cu banii în mână și de a-i oferi acestuia drept chirie, iar obligațiunea proprietarului, în acest moment, era de a lua banii din mâna chiriașului și de a-i băga în buzunar. Incontestabil și nici o discuțiune posibilă, că obligația chiriașului nu putea merge mai departe, — spre ex. să amenințe sau să lege pe proprietar și să-i strecoare cu forța banii în buzunar — pe motivul că, oferind chiria, chiriașul făcuse „tot ceiace era expres prevăzut în contract, precum și toate urmările ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligațiunei, după natura sa“. Îndeplinirea exactă a obligațiilor sale contractuale, deși reală, evident că chiriașul nu o poate opune proprietarului său, atâta vreme cât nu era dovedită. Și atunci chiriașul a făcut *dovada legală*.

Ce era de dovedit? Că „s'a prezentat la domiciliul proprietarului cu banii în mână și i-a oferit acestuia drept chirie“. Cu atât mai mult dacă chiriașul a voit să dovedească și faptul ce i-a urmat: refuzul proprietarului. Cu aceasta a făcut un lux de probe.

Cu ce se dovedește acest lucru? Fiind vorba de un fapt, *dovada cu martori este admisibilă fără discuțiune*. Dovedit-a chiriașul acest fapt, acțiunea urmează a fi respinsă.

Că debitorul nu s'a liberat în acest mod și că legea cere facerea unei oferte reale, pentru ca acesta să fie considerat ca liberat, de acord, dar acest lucru este complet străin chestiunii noastre, pentru motivul foarte simplu că debitorul nu avea să dovedească că s'a liberat, ci numai că: s'a prezentat la domiciliul proprietarului cu banii în mână și că i-a oferit acestuia drept chirie“, căci arătam mai sus că numai aceasta era obligațiunea sa și că acest lucru nu suferă nici o discuțiune posibilă.

Chestiunea nu se putea pune, așa dar, decât în acest fel și se tranșa în două cuvinte.

Înalta Curte însă, complică simplitatea chestiunii prin introducerea în cauză a art. 1114-1121 c. civ. și 604—609 pr. civ. și argumentează în felul următor:

„Având în vedere . . . astfel că chestiunea pusă în discuțiune este aceea de a se ști, dacă simplul fapt al mergerei chiriașei la domiciliul proprietarei pentru a-i plăti chiria, neurnmat de facerea unei oferte reale, în urma refuzului proprietarei de a primi plata, să o apere de consecințele neplății la timp, sancționată prin pactul comisoriu;

„Considerând în această privință, că prin art. 1114 și urm. c. c. combinat cu art. 604 și urm. pr. c. legiuitorul prevăzând posibilitatea ca un creditor, din diferite motive, să refuze plata creanței sale, arată care este modul de a proceda al debitorului, pentru a se putea libera de datorie, cum

și de a evita consecințele legale ale neexecutării unei obligațiuni la timp;

„Că conf. prevederilor legii, relative la această materie, oferta reală urmată de consemnațiunea sumei la dispozițiunea creditorului, are efect liberatoriu, ținând loc de plată, iar simpla ofertă reală făcută conf. legii, chiar dacă nu liberează pe debitor, ca în cazul când este urmată de consemnarea sumei datorite, are totuși efectul, că debitorul nu mai poate fi considerat în întârziere și deci în culpă, în ce privește executarea obligațiunei sale și-l pune astfel la adăpostul sancțiunilor convenționale, etc.;

„Că, pentru ca o ofertă reală să poată avea un asemenea efect, ea urmează să fie făcută.. prin mijlocirea unui agent al tribunalului..; că oferta reală fiind un fapt juridic a cărui dovadă partea are posibilitatea a o face în mod autentic cum cere legea, dovada ei nu poate fi înlocuită prin proba testimonială; . . . că deci fiind stabilit că intimata nu s'a conformat cerințelor legii de a face ofertă reală la domiciliul proprietarului, simpla consemnare a chiriei la un moment dat și depunerea recipisei la portărei, nu poate avea efectul de a pune pe chiriaș în situațiunea de a fi considerată că nu este în întârziere și deci în culpă“.

Prin urmare, Suprema noastră instanță declară:

a) Art. 1114 și urm. c. c. combinat cu art. 604 și urm. pr. c. arată modul de a proceda al debitorului 1. pentru a se putea libera și 2. pentru a evita consecințele legale ale neexecutării unei obligațiuni la timp.

Dovada lipsei de culpă din partea debitorului, deci, nu se poate face decât exclusiv prin formalitatea ofertei reale și că această formalitate autentică nu se poate înlocui prin proba cu martori.

b) Oferta reală urmată de consemnațiune ține loc de plată.

c) Simpla ofertă neurnmată de consemnare, fără a fi liberatorie, pune totuși pe debitor la adăpostul sancțiunilor convenționale.

Să analizăm pe rând, fundamentul acestor argumentări:

a) Art. 1114 și urm. c. c. combinat cu art. 604 și urm. pr. c. arată modul de a proceda al debitorului 1. pentru a se putea libera și 2. pentru a evita consecințele legale ale neexecutării unei obligațiuni la timp.

Dovada lipsei de culpă din partea debitorului, deci, nu se poate face decât exclusiv prin formalitatea ofertei reale și că această formalitate autentică nu se poate înlocui prin proba cu martori.

Ce prevăd aceste articole și care e rațiunea lor?

Este necontestat că, într'o convențiune, de liberațiunea unui contractant, decurg efecte foarte importante în drept, în legătură cu riscul, curgerea dobânzilor, fixarea unui termen în îndeplinirea obligațiilor celuilalt cocontractant, etc., și atunci este

evident că contractantul diligent avea interes să-și execute obligațiunile sale liberându-se și să aibă la un moment dat constituită o probă a liberațiunii sale. Cum și-ar fi putut el constitui această probă? Să fi cerut un înscris dela creditor? Ar fi fost absurd și imposibil de fapt. Să fi recurs la martori? Dar de cele mai multe ori, valoarea prestațiunii ar fi trecut de 150 lei și proba cu martori ar fi fost inadmisibilă. Toate acestea bineînțeles, numai în cazul când am presupune că debitorul și-ar fi putut executa obligațiunea sa, spre exemplu depunea suma pe masă și pleca, ceiace ar fi fost imposibil în drept și în fapt, adică am presupune că depunerea valabilă a sumei pe masa creditorului, cu tot refuzul acestuia, ar fi fost prevăzută de vre-un text de lege. Iată dar, cum, debitorul care voia să se libereze și să tragă din această împrejurare anumite consecințe în drept, ar fi fost paralizat de refuzul mai mult sau mai puțin justificat al creditorului și iată cum debitorul diligent ar fi putut să fie lezat din culpa creditorului.

Acest lucru a voit să-l evite legiuitorul și atunci, când e vorba de plată, pentru ca debitorul să nu fie nevoit să depună suma pe masa creditorului și să nu-și poată constitui nici o dovadă admisibilă în drept a plății, a edictat dispozițiunile art. 1114—1121 c. civ., pe care le-a complectat cu art. 604—609 pr. civ. și a zis:

„Art. 1114 c. civ. Când creditorul unei sume de bani refuză de a primi plata, debitorul poate să i facă oferte reale și refuzând creditorul de a primi, să consemne suma.

„Ofertele reale urmate de consemnațiune, liberează pe debitor; etc“.

„Art. 604 pr. civilă. Când datornicul va voi să plătească aceia ce e dator și creditorul nu va voi să primească plata, datornicul e în drept a face o ofertă reală și a consemna aceia ce e dator“.

Prin urmare, legiuitorul, fără a deroga dela probele dreptului comun, pune la dispozițiunea contractantului diligent un nou mijloc întru dovedirea diligenței sale. Și proba irefutabilă a acestui lucru este că legea lasă la facultatea debitorului dobândirea acestei probe, declarând că „poate“ și „e în drept“ să facă oferta reală.

Evident, poate să facă, dacă va găsi util să se considere liberat.

Dar numai chestiunea liberării o tranșează citatele articole și nimic mai mult, pentru că numai liberarea fără voia creditorului fiind imposibilă, legiuitorul trebuia în mod fatal să pună la îndemâna debitorului, un mijloc de liberațiune și o dovadă indiscutabilă și care să poată înlocui obligația creditorului de a primi suma.

Iată pentru care motiv, suntem perfect de acord cu Inalta Curte când afirmă că legiuitorul „arată care este modul de a proceda al debitorului pentru a se putea libera de datorie“.

Dar Inalta Curte mai adogă: „cum și de a evita consecințele legale ale neexecutării unei obligațiuni la timp“ și aici — credem noi — Suprema noastră Instanță adogă la lege.

Adaogă la lege, pentru că în acest fel, ar însemna că legiuitorul nu a voit numai să pună la îndemâna părții interesate, posibilitatea unei eliberațiuni prin îndeplinirea ofertei reale și consemnațiunii, — lucru ce reese din text — ci a voit să derogare dela dreptul comun al probelor din codul civil, substituind în speță probei cu martori, admisibilă pentru dovedirea diligenței debitorului, proba specială a ofertei reale. Or acest lucru, este inadmisibil, pentru că orice derogare trebuie să fie expresă și de strictă interpretare și aceasta cu atât mai mult, cu cât citatele texte referitoare la oferta reală, nu numai că nu transpiră nici pe departe intențiunea de a afirma o atare derogare, dar întrebunțează în mod expres cuvintele: „debitorul poate“ și „datornicul e în drept“. Pentru a afirma o asemenea derogare dela dreptul comun, legiuitorul trebuia să declare, nu că ofertele reale pot să libereze pe debitor, ci că în caz de refuz din partea creditorului, numai ofertele reale urmate de consemnarea sumei, au de efect de a considera ca îndeplinite obligațiunile debitorului și-l pot apăra de consecințele neexecutării obligațiunilor la timp. In orice caz, cuvântul „numai“ trebuia neapărat intercalat, iar cuvintele „poate“ și „e în drept“, înlăturate. Nefăcând aceasta, legiuitorul nu a înțeles să aducă nici o restricțiune atât de gravă în materia probelor.

Una este că debitorul nu și-a executat obligațiunile sale contractuale și alta că nu s'a liberat. Chestiunea liberării are un conținut mai întins, în care intră atât fapta debitorului de a-și îndeplini obligațiunile sale, cât și obligația creditorului de a participa și primi suma și pe care, în caz de refuz din partea acestuia, legea o înlocuiește cu formalitatea ofertei. In speță, dar, neîndeplinindu-se al doilea element al liberațiunii, adică fie primirea sumei de către proprietar, fie oferta reală, chirașul nu s'a putut libera. Dar aceasta nu înseamnă cătuși de puțin că el nu și-a executat obligațiunile sale și că pactul comisoriu a putut, deci, opera.

Sau schematic: Notăm liberațiunea prin l, obligațiunea de plată a debitorului, sancționată prin pactul comisoriu prin d, obligațiunea creditorului de a primi plata prin c și oferta reală prin o.

Vom avea $l = d + c$

și pentru că $c = o$

rezultă că $l = d + o$

deci $d = l - o$, adică obligația

debitorului, sancționată de pactul comisoriu, constă în liberațiune minus oferta reală. Rezultă dar, că este complet inadmisibilă, fiind eronată algebric-

cește, susținerea partizanilor solemnității ofertei reale că $d = l$ sau că $d = o$.

Spre a învedere mai bine acest lucru, mergem la următorul argument :

Presupunem că termenul de plată într'un contract ce conține pactul comisoriu e fixat, să zicem, la 23 Martie și că până la 23 Martie ora 5 p. m. spre exemplu, debitorul nu a plătit nimic. Ni-mănuși nu-i va trece prin gând să susțină că, în ziua de 23 Martie ora 5, debitorul nostru este în culpă și că creditorul e în drept în această clipă, să considere contractul reziliat prin efectul pactului comisoriu. De ce? Pentru motivul foarte simplu că termenul nu e fixat la 23 Martie ora 5, ci pur și simplu la 23 Martie și că trebuie să treacă complet ziua de 23 Martie fără ca debitorul să plătească, pentru ca aceasta să fie în culpă. Presupunem acum pe debitorul cel mai diligent și cel mai ideal din lume, că se prezintă la 23 Martie ora 5 p. m. creditorului pentru plată și că aceasta refuză. Care e rezultatul? După jurisprudența Înaltei Curți, la 23 Martie ora 5, când debitorul nu e în culpă și când contractul nu se poate considera ca reziliat, acesta nu are la îndemână absolut nici un mijloc pentru a evita rezilierea contractului. În adevăr, el va trebui să facă o somațiune în care să fixeze creditorului o zi și o oră pentru ofertă. Admițând chiar că nu ar mai fi nevoie de consemnare și admițând chiar că s'ar fixa un termen de 10 minute pentru prezentarea cu portărelul, încă după ora 5 nu i s'ar mai primi somațiunea de către agenții portăreilor, pentru că arhivele și birourile tribunalului se închid la ora 5.

Dar ni se va obiecta: debitorul trebuie să fie diligent și să ia măsurile necesare cu câteva zile înainte de termenul plății. Și aci răspundem: După această părere, debitorul va trebui să-și efectueze plata înainte de termenul contractual și nu va avea facultatea să se achite în chiar ziua fixată pentru plată, atunci când nici contractul și nici o dispozițiune legală nu-l obligă la acest lucru.

b) *Oferta reală urmată de consemnațiune ține loc de plată.*

Perfect de acord! În speța noastră chiriașul nu s'a liberat.

c) *Simpla ofertă neurmata de consemnare, fără a fi liberatorie, pune totuși pe debitor la adăpostul sancțiunilor convenționale.*

Este evident că, dacă în mod autentic mă prezint cu portărelul la creditor și-i ofer suma, am o probă mai bună decât aceia cu martori. Dar efectul pactului comisoriu e paralizat numai pentru motivul că m'am prezentat la creditor și i-am oferit suma, *) iar nu pentru faptul că mi-am alăturat portărelul și am pus să se redacteze un proces-

verbal, cum greșit - credem noi - argumentează Înalta Curte. A atribui procedurii ofertei reale, iar nu faptului de a mă prezenta și oferi plata creditorului, îndeplinirea obligațiunilor mele, este în cele mai rău caz, a scinda procedura ofertei reale în ofertă reală propriu zisă și în consemnarea sumei, atribuind fiecăruia un efect deosebit ceea ce este inadmisibil, pentru că legea nu atribuie nici un efect simplei ofertei reale neurmata de consemnațiune.

După această teorie, oferta reală fiind cerută ad solemnitatem, urmează că chiar declarația la interogator a creditorului, că debitorul i s'a prezentat și i-a oferit suma și că el i-a refuzat-o, nu pot salva pe debitor, ceea ce duce la consecințe inadmisibile. Or, solemnitatea îndeplinirii obligațiunilor debitorului nu rezultă din nici un text de lege.

DIAMANDI GHECIU
Avocat

Organizarea asistenței judiciare pe lângă Baroul avocaților din Constanța

Energicul Decan al Baroului de avocați din Constanța dl G. Benderli, sprijinit de Consiliul de Disciplină, a elaborat un regulament pentru organizarea serviciului de asistență judiciară. Principiile călăuzitoare ale acestui regulament sunt :

1. *Serviciul asistenței judiciare este obligator pentru avocați și stagiarii delegați (art. 18) ;*

2. *La asistență vor avea dreptul toți cei ce vor întruni condițiunile prevăzute de art. 102 legea corp. adv., fără deosebire de naționalitate (art. 15) ;*

3. *Serviciul existenței va fi condus de un Director, ajutat de 6 avocați definitiv, aprobați de Consiliul de Disciplină (art. 2 și 3) ;*

4. *Serviciul funcționează în fie care zi de lucru dela orele 1—3 p. m., iar vacanța mare numai o cră (art. 4) ;*

5. *Directorul asistenței desemnează pe unul din cei 6 avocați ca să studieze în prealabil cauza și să refere asupra ei, în urmă Directorul asistenței delegă pe un stagiari sau avocat din corp ca să apere interesele asistatului (art. 6 și 7).*

Art. 8, 9, 10 și 11 prevăd îndatoririle avocaților însărcinați cu asistența judiciară.

Exemplul Baroului de avocați din Constanța ar trebui imitat și de celelalte corpuri, căci opera de asistență judiciară este una din cele mai frumoase manifestări, prin care Corpul de avocați nu poate decât să câștige și ca prestigiu și ca acțiune socială.

BIBLIOGRAFIE

Despre Succesiuni de N. Jac Constantinescu, Consilier la Curtea de Apel Galați. 1923. Prefață 20 lei. Pg. 48.

După cum se arată în Prefața de către însuși autorul, este o broșură cuprinzând în mod succint câteva chestiuni de aplicațiune practică, privitoare la «Succesiuni», însoțite de trimeri doctrinale și de jurisprudență. Broșura corespunde scopului ce și-a propus autorul de a populariza o parte importantă a Dreptului Civil. *Depozit la „Curierul Judiciar“.*

*) Vezi, în acelaș sens, Cas. II, de isia civ. 119 din 12 Martie 1923, în *Curierul Judiciar* din 1923, No. 24, pag. 376. (N. R.)

Tratat de Drept Administrativ Român, de Victor Onișor, Profesor la Facultatea de Drept Cluj, Pag. 784. Tip. Dr. Sebastian Bornemisa, Cluj. Prețul 330 lei.

În perioada de tranziție în care se găsește alcătuirea Statului român și a organelor sale, după unirea provinciilor desrobite, într'adevăr este cutezător a se scrie un Tratat de drept administrativ român, cum o măturisește dealfel și însuși autorul în *Prefață*, însă nu e mai puțin adevărat, că un curs de drept administrativ român cu caracter pur informativ asupra organizației diverșilor factori și instituțiuni, ca și asupra legilor administrative în vigoare atât în vechiul regat, cât și în provinciile alipite, era necesar.

Sub acest raport autorul s'a achitat destul de conștiincios de sarcina ce și-a luat.

Poate mai târziu autorul va căuta să supună materialele din Tratatul său unei metode de sintetizare și de stabilirea principiilor, cari stau la baza dreptului administrativ, în genere, reducând partea informativă la strictul necesar.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 29 Decembrie 1922

Președinția d-lui V. BOSSY, Consilier

Ion I. Petrescu cu Ion Z. Petrescu

Decizia No. 1443

Termene suspendate. — Cari termene s'au suspendat prin legea măsurilor excepționale și decretule-lege pentru extinderea dispozițiilor ei. — Suspendarea și a termenelor de răscumpărare, în vânzările cu asemenea pact. — Rațiune. — Aplicațiune. — Art. 3 și 16 legea măsurilor excepționale. — Decretul lege No. 3104 din 17 Noembrie 1916. — Art. 1372—1375 c. civil.

Din caracterul general de ocrotire al legii măsurilor excepționale și mai ales ale art. 3 și 16, cari dispun că însăși termenele de plată din convențiuni, chiar și cele cu pact comisoriu expres, sunt suspendate, — reese în mod cert că, spiritul legiuitorului excepțional a fost de a nu face nici o deosebire între termenele legale și cele convenționale, astfel că, prin arătata lege și decretul-lege No. 3104 din 17 Noembrie 1916, care extinde dispozițiunile ei în teritoriul ocupat, au fost suspendate și unele și altele.

Exercițiul facultății pe care o are vânzătorul, într'o vânzare cu pact de răscumpărare, de a întoarce prețul în termenul convenit, fiind considerat de legiuitor ca imposibil din cauza invaziunii dușmane, urmează că prin textele de lege sus arătate au fost suspendate până la 7 Aprilie 1920 și termenele de răscumpărare din aceste convenții. Prin aceasta nu se calcă dispozițiunile art. 1372—75 c. civ. căci ele prevăd că nu se pot prelungi de părți, sau judecată termenele defipte în aceste convocațiuni, iar nu că ar putea fi suspendate pe cale legală, cum este în speță.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului d-lui Consilier Alessiu precum și pe d-l avocată Gh. M. Dumitrescu pentru recurent și d-nii avocați V. Ulvianu și Economu pentru intimat;

Deliberând,

Asupra motivului I și II de casare formulate astfel:

1. «Exces de putere printr'o greșită interpretare a Decre-

tului No. 3104 din 17 Noembrie 1916 combinat cu art. 3, 4, 5, 6 și 7 din legea specială autorizând luarea de măsuri excepționale. Am susținut înaintea tribunalului și înaintea Curții de apel că termenul în care intimatul Ion Z. Popescu își putea exercita facultatea de răscumpărare a expirat la 21 Mai 1918 potrivit stipulațiunilor actului de vânzare și că nu se poate învoaca prelungirea termenului pe baza Decretului No. 3104 din 17 Noembrie 1916, combinat cu art. 3, 4, 5, 6 și 7 din legea autorizând luarea măsurilor excepționale, de carece Decretul No. 3104 nu se referă decât la termenele în materie judecătorească.

«Curtea înlătură susținerea mea, adoptând în această privință considerentele Tribunalului care crede că, pe cale de interpretare și bazat pe motive de echitate, instanțele judecătorești au căderea să excludă dispozițiunile Decretului 3104 și la care neprevăzute în text, procedând în acest chip Curtea de apel a interpretat greșit citatul Decret combinat cu textele din legea măsurilor excepționale și numai printr'o greșită interpretare, comițând un exces de putere a putut recunoaște dreptul intimatului de a exercita pactul de răscumpărare după expirarea termenului convenit.

2. «Violarea art. 3 din legea măsurilor excepționale și art. 1372, 1373, 1374 și 1375 c. civil. Am susținut că art. 3 din legea autorizând luarea măsurilor excepționale nu se aplică la termenele convenționale; că termenul pentru executarea pactului de răscumpărare prevăzut în actul de vânzare, este un termen convențional, iar nu legal; că, acest termen este un termen final, extinctiv el prevăzând stingerea unei facultăți, întrucât înlăuntrul acestui termen vânzătorul nu are altă obligație decât de a face cunoscută intențiunea sa de a răscumpăra, care intențiune manifestată produce rezilierea vânzării, vânzătorul neavând obligațiunea de a plăti înlăuntrul termenului. Curtea adoptând în totul considerentele tribunalului și în această privință admite deci că art. 3 legea măsurilor excepționale se aplică și la termenele convenționale, că în speță ar fi vorba de un termen legal, că în orice caz e vorba de un termen de plată. Hotărând astfel Curtea viclează art. 3 din legea măsurilor excepționale și art. 1372, 1375 c. civ.

Având în vedere că Curtea de apel constată în fapt că Ion Z. Popescu a vândut în 1916 lui Ion I. Petrescu o porțiune de pământ în comuna Arcani jud. Gorj cu pact de răscumpărare în termen de doi ani socotiți de la 22 Mai 1915;

Că acel vânzător încetând din viață în Decembrie 1917, fiul său, Ion I. Popescu a făcut notificare cumpărătorului Petrescu să se prezinte la portărel în ziua de 16 Aprilie 1920 pentru a-și primi prețul de răscumpărare, la care Petrescu nerăspunzând, Ion I. Popescu a pornit acțiunea de față în validarea ofertei și constatarea împlinirii condițiunei de rezoluțiunea vânzării;

Având în vedere că înaintea instanțelor de fond recurentul Petrescu a susținut, că termenul fixat prin convențiune a expirat încă dela Mai 1918, și că reclamantul Popescu numai putea uza de facultatea răscumpărării după această dată; că numai prin călcarea art. 3, 4, 5, 6, și 7 a legii măsurilor excepționale și a Decretului No. 3104 din 17 Noembrie 1916, Curtea a putut valida oferta și admite rezoluțiunea vânzării, deoarece legea și decretul sus menționat nu se aplică decât la termenele legale, iar nu și la cele convenționale din contractele părților;

Având în vedere că prin art. 3 a legii măsurilor excepționale s'au suspendat termenele tuturor prescripțiunilor și preemțiunilor cum și oricăror decăderi de drepturi în materie civilă sau comercială, termenele de luarea inscripțiunilor ipotecare cum și cele ale oricăror alte acte judecătorești, cari după lege trebuie împlinite într'un timp determinat, etc.; că de asemenea au fost suspendate toate termenele de plată prevăzute prin convențiuni, pe tot timpul războiului; — că această dispozițiune prescrișă mai întâi în interesul celor mobilizați a fost extinsă prin Decretul No. 3104 din 17

Noembrie 1916 în favoarea tuturor locuitorilor din teritoriul ocupat, — deci și județului Gorj unde locuiau decedatul I. Z. Popescu și fiul său ;

Considerând că acel Decret a fost dat în conformitate cu art. VI din legea măsurilor excepționale și ca o măsură de apărare a intereselor celor căzuți sub ocupațiune ;

Că dat fiind caracterul general de ocrotire al legii, și mai ales al articolelor 3 și 16 care dispune că însăși termenele de plată din convențiuni, chiar și acele cu pact comisoriu expres sunt suspendate, — reese în mod cert că n'a fost în spiritul legii de a face o deosebire între termenele legale și cele convenționale aplicând suspendarea numai celor dintâi, — și că din contra ar fi trebuit o dispozițiune specială, care să scoată termenele de răscumpărare din rândul celor suspendate, pentru ca instanțele de fond să fi putut da altă soluție decât cea adoptată ;

Considerând că singurul fapt al ocupațiunii dușmane era privit de lege ca o împiedicare pentru locuitorii acelor ținuturi de a-și exercita drepturile și obligațiunile lor ; — că deși condițiunea rezolutorie a răscumpărării consistă în facultatea pentru vânzător de a întoarce prețul în termenul convenit, însă exercițiul acestei facultăți fiind considerat de lege ca imposibil prin faptul invaziunii, — nu încapă îndoiala ca și termenul de răscumpărare a fost suspendat până la edictarea noului Decret din Aprilie 1920, care conform art. 7 din lege a fixat data, când suspendarea trebuia să înceteze ;

Că de asemenea nu se poate susține că art. 1372 până la 1375 au fost călcate, fiindcă, deși aceste texte dispun, că termenul defipt de părți nu se poate prelungi nici de ele însăși, nici de judecător și că odată expirat vânzarea este definitivă, — însă în speță nu e vorba nici de judecător, dar de o intervențiune a legii măsurilor excepționale, care pentru un timp determinat a suspendat decăderea de drept rezultând din neobservarea termenului, — astfel că ambele aceste motive de casare sunt neintemeiate și dar cată a fi respinse.

Asupra celui de al III-lea motiv de casare :

3. *Exces de putere, violarea art. 1384, 688 și 689 c. civ.
«Am susținut înaintea Curții că pe urma lui Ion Z. Popescu au rămas trei moștenitori : intimatul Ion I. Popescu și două surori, am susținut apoi că deși intimatul prezintă un certificat constatând că surorile sale ar fi renunțat, realitatea este alta, surorile au acceptat moștenirea făcând acte care implică cumpărarea potrivit art. 689 c. civ. și am cerut proba cu martori să dovedim aceasta în fapt, deoarece odată dovedită acceptarea, intimatul potrivit art. 1384 c. civ. combinat cu art. 1383 nu putea exercita pactul de răscumpărare decât pentru o treime. Curtea respinge proba cu martori ca inutilă argumentând că renunțarea surorilor nu ne putea prejudicia la epoca în care a fost făcută și că numai la acea epocă trebuia apreciată posibilitatea de prejudiciu. Hotărând astfel Curtea comite un exces de putere și violează art. 1384, 688 și 689 c. civ.»

Având în vedere că Curtea de apel a respins în adevăr dovada cu martori cerută de pârâțul Petrescu pentru a dovedi simulațiunea renunțării surorilor reclamantului la succesiunea defunctului lor părinte, găsind-o inutilă ;

Că, Curtea explică pentru ce este inutilă arătând, că chiar de s'ar administra această probă, ea nu ar putea schimba soluțiunea procesului, fiindcă la epoca la care a fost făcută renunțarea (August 1918) surorile lui Popescu puteau să exercite ele însăși facultatea de răscumpărare pe temeiul legii măsurilor excepționale, — prin urmare nu poate fi vorba de vre-o fraudă sau prejudiciu adus pârâțului Petrescu ;

Că dar nici unul din motivele invocate nefiind întemeiate recursul lui I. Petrescu urmează a fi respins. Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

NOTĂ. — Referitor la interpretarea art. 3 din legea măsurilor excepț. Cas. I, Dec. 13 din 24 Ian. 1921, a decis că suspendarea de termene prevăzută de sus citatul text se aplică numai la termenele fixate prin acest text de lege pentru îndeplinirea unor anumite acte și numai în mod excepțional pentru anumite contracte pe care acest articol le prevede ; se prelungește chiar termenele convenționale.

Nu se prelungește însă termenele pentru exercițiul unui drept derivând din contract ; în speță, era vorba de expirarea termenului unui contract de exploatare de păduri. (V. *Curierul Judiciar* No. 25 din 2 Iulie 1922, cu nota redacției, în acelaș sens C. Ap. Buc. III, 194 din 2 Oct. 1920 în *Curierul Judiciar* No. 21 din 5 Iunie 1921).

(N. R.)

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 22 Ianuarie 1923

Preșidenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte
Decizia No. 77

Agravarea pedepsei condamnatului de Curtea cu juri în urma recursului făcut de el.

Dacă deciziunea de casare nu conține nici o limitare, Curtea cu jurați de trimitere se găsește în aceeași situație în care se afla Curtea ce fusese întâi sesizată, având deplină libertate a cerceta și a se pronunța asupra procesului ca și cum s'ar judeca pentru prima oară, de unde rezultă că jurații pot să nu acorde circumstanțe atenuante acuzatului, cum îi acordase primii jurați, iar Curtea trebuind să respecte noul verdict poate da o pedeapsă mai severă decât aceea conținută în decizia casată, căci nu există lucru judecat cu privire la maximul pedepsei ce poate fi pronunțat în cauză.

Curtea,

Luând în cercetare recursul făcut de Nichifor Ivancov contra deciziei No. 51/922, a Curții cu juri din jud. Sorocea ;

În lipsa recurentului ;

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier I. Ionescu-Dolj și ascultând pe d-l procuror Al. Dem. Oprescu în concluziuni ;

Deliberând,

Asupra motivului de casare semnalat în raportul făcut în cauză de d-l Consilier raportor și anume că Curtea cu jurați din județul Sorocea a aplicat recurentului o pedeapsă mai mare decât cea dată de Curtea cu Jurați din jud. Orhei a cărei deciziune fusese casată în urma recursului făcut de inculpat ;

Având în vedere că din actele și lucrările cauzei se constată că recurentul Nichifor Ivancov, fiind condamnat de Curtea cu jurați Orhei, prin decizia cu No.

69/921, la 20 ani muncă silnică, în baza art. 225, 234, 40 și 60 cod penal, a făcut recurs la această Înaltă Curte, care a casat zisa decizie, trimițând afacerea spre a fi din nou judecată de Curtea cu jurați din jud. Soroca;

Că această Curte procedând din nou la judecarea cauzei, a condamnat pe acuzat prin decizia No. 52/922, la muncă silnică pe toate viața, în baza aceluiași articole însă fără aplicația art. 60 cod. pen. jurații neacordând circumstanțe atenuante;

Că în contra acestei deciziuni condamnatul a făcut recursul de față;

Având în vedere că din decizia supusă recursului se constată că apărătorul recurentului susținând că nu i se poate aplica o pedeapsă mai mare decât aceea la care a fost condamnat prin deciziunea casată, Curtea cu jurați a respins această obiecțiune pe motiv că principiul de drept invocat se referă numai la afacerile supuse spre judecare înaintea instanțelor ordinare, iar nu și la cele supuse juraților, unde Curtea este legată numai de verdictul juraților, și nu are căderea de a-l modifica condamnând pe acuzat la aceeași pedeapsă la care a fost condamnat de Curtea cu jurați din jud. Orhei în baza verdictului dat cu circumstanțe ușurătoare;

Considerând că dacă deciziunea de casare nu conține nici o limitare, Curtea cu jurați, care judecă afacerea după trimitere, se găsește în același situațiune în care se află Curtea ce fusese întâi sesizată; că ea are deplina libertate a cerceta și a se pronunța asupra procesului întocmai ca și cum el s'ar judeca pentru întâia oară și n'ar mai fi fost supus unei prime judecăți;

Că, de aci rezultă că jurații pot, aducând iarăși un verdict de culpabilitate în contra acuzatului, să nu-i acorde circumstanțe atenuante, deși el beneficiase de această favoare prin verdictul dat în prima judecată; că, de asemenea, Curtea trebuind să respecte termenii și consecințele legale ale noului verdict, poate să a plice o pedeapsă mai severă decât aceea conținută în deciziunea casată, neexistând lucru judecat cu privire la maximul pedepsei ce poate fi pronunțată în afacere;

Considerând, în speță, că întrucât jurații au răspuns prin verdictul lor că recurentul este culpabil pentru crima prevăzută și pedepsită de art. 225 și 234 al 2 cod. penal, combinat cu art. 40 din acelaș cod, fără a acorda recurentului circumstanțe atenuante, Curtea era obligată a pronunța pedeapsa silnică pe toată viața, prevăzută în aceste texte de lege;

Că, astfel fiind, Curtea cu jurați n'a violat legea și n'a comis nici un exces de putere când a condamnat pe recurent la această pedeapsă deși mai aspră decât cea aplicată prin deciziunea casată;

Considerând, pe de altă parte, că din procesul verbal de ședință se constată că toate formalitățile cerută de de lege sub pedeapsă de nulitate au fost îndeplinite precum și aceea prevăzută de art. 801 din codul de procedura penală rusă;

Că, dar, recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

NOTĂ. — Cu privire la chestiunea: dacă constituie o agravare a pedepsei condamnatului atunci când, prin trimetere, Curtea cu Jurați n'acordă acuzatului circumstanțe ușurătoare, deși ele au fost acordate prin primul verdict, jurisprudența Înaltei Curți a variat.

O decizie a Înaltei Curți din 1889 a decis că

constituie o agravare a pedepsei condamnatului (Cas. II, 557 din 15 Iunie 1889, *Bult. Cas.* p. 996/89); astăzi însă se revine la soluția contrară.

Credem că soluția de față a Înaltei Curți este mai conformă cu spiritul legii. Intr'adevăr, din textul art. 365 pr. pen. rezultă că acordarea circumstanțelor atenuante este lăsată la aprecierea juraților, iar Curtea nu se mărginește decât la aplicarea lor sub raportul penalității.

În caz de trimitere, Curtea cu Jurați care judecă, nu poate fi ținută de primul verdict — Jurații având toată libertatea să se pronunțe asupra culpabilității acuzatului, ca și cum pricina s'ar judeca întâia oară.

Beneficierea acuzatului de circumstanțe ușurătoare prin primul verdict, nu poate constitui o excepțiune de lucru judecat cu privire la maximul pedepsei ce poate fi pronunțată într'o afacere.

Ori, din moment ce jurații n'au acordat circumstanțe ușurătoare, Curtea era ținută să aplice maximul pedepsei.

(N. R.)

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. M.

Audiența dela 22 Mai 1923

Președinția d-lui D. G. TAZLĂOANU, Președinte

Grigore Săvulescu cu Oprea I. Simion

Decisia No. 610

Organizare judecătorească. — Constituirea instanței. — Recuzare. — Înlocuirea judecătorului recuzabil. — Cum se face? — Art. 276 al. 10, 285 pr. c. și 14 din Constituție.

Când un consilier de Curte este prezent în ziua judecării procesului, el trebuie să ia parte la judecată, neputându-se abține decât pentru cauze prevăzute de lege. El nu poate fi înlocuit prin tragere la sorți de un consilier dela altă secțiune a curții, numai pe considerațiunea că unul din avocații cari pledează în proces ar fi membru al familiei sale, fără a se preciza că el cade în unul din cazurile limitativ prevăzute de art. 276 alin. 10 pr. c. și fără ca, chiar în această ipoteză, completul Curții să se pronunțe conform art. 285 pr. c. asupra recuzării. Numai după ce recuzarea s'a admis, este cazul de a se înlocui consilierul care se recuză, cu un alt consilier, tras la sorți dela altă secțiune.

Un judecător nu se poate abține dela judecată fără îndeplinirea formelor legale, căci ar fi a se sustrage justițiabilii, pe această cale, dela judecătorii lor firești.

Curtea,

S'a luat în cercetare recursul făcut de Grigore Săvulescu în contra deciziei No. 26/922 a Curții de Apel din Craiova Secția I-a, în proces cu Oprea I. Simion.

S'a prezentat recurentul prin d-l Avocat Ștefan I. Iacovescu asistat de d-l avocat C. Disescu și intimatul prin d-l avocat Al. Săvulescu asistat de d-l avocat Paximadi.

Ascultând raportul făcut de d-l Consilier C. Botez; pe d-l avocat Disescu în dezvoltarea motivului privitor la reaua constituire a Curții de Apel, pe d-l avocat Paximadi din partea intimatului în combaterea motivului de recurs dezvoltat de d-l Disescu și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Grigore Săvulescu în contra deciziei No. 26/922 a Curții de apel Craiova Secția I-a în ce privește partea privitoare la validarea ofertei reale și obligațiunea sa de a preda lui Oprea I. Simion pădurea vândută în schimbul prețului depus:

Având în vedere că recurentul, dintre motivele depuse la dosar, a dezvoltat și susținut prin d-l avocat Disescu mai întâi motivul privitor la reaua constituire a Curții de Apel, motiv care are cuprinsul următor:

«Rea compunere a Curții;

«Art. 30 din legea organizării Judecătorești dispune: când unul sau mai mulți membrii lipsese, fie dintr-o secțiune fie din Camera de punere sub acuzare, Primul Președinte procedează conform art. 16 la împlinirea golurilor, astfel că atât în Camera de punere sub acuzare cât și în fiecare Secțiune, să rămână numărul prescris pentru a putea pronunța o decizie.

«In cazul de față, unul din membrii care trebuia să judece și anume d-l Consilier Strelicescu, nu era lipsă, era de față, d-sa prin urmare trebuia să facă parte din complotul de judecată, iar dacă voia să fie recuzat pentru un motiv sau altul, conform art. 278 pr. civ. dacă d-l Consilier avea un motiv de a se recuza, trebuia să producă în ședință publică cauza recuzării.

«In cazul de față o asemenea cauză nu s'a propus, nu s'a desbătut de părți iar eu nu știu ce s'a petrecut în Camera de Consiliu și din acest motiv nu am putut cere ca d-nul Strelicescu să ia parte la judecată, iar înlocuitorul său să fie înlăturat.

«Un judecător este obligat a lua parte la judecarea procesului afară numai dacă împrejurările legitime îl împiedică; afață de aceasta însăși procesul verbal prin care se înlocuiește d-l Consilier Strelicescu cu d-l Consilier Bivolaru dela Secția II-a nu arată ca motiv de înlocuire că d-l Consilier Strelicescu ar fi în unul din cazurile anume prevăzute de art. 274 și următorii procedura civilă.

«Art. 276 al. final de procedura civilă prevede că, dacă judecătorul este frate, cumnat, rudă de sus ori de jos, ginere sau soț cu avocatul uneia din părți, procesul verbal de înlocuire vorbește vag de o rudenie dintre d-l Consilier Strelicescu dela Secția I-a care n'a judecat din cauză că d-nul Puricescu avocatul intimatului ar fi rudă cu D sa.

«Astfel fiind s'a violat art. 14 din Constituțiune.

«De almintreli chestiunea recuzării sau abstențiunii d-lui Consilier Strelicescu nu putea fi judecată de ceilalți doi Consilieri ai Secției I-a care nu erau în număr, căci pentru a judeca chiar abstențiunea unui Consilier, Curtea trebuie să fie în complotul ei».

Având în vedere că prin procesul verbal din 27 Octombrie 1922, d-l Prim Președinte al Curții constată că, pentru a se complecta Secțiunea I-a, a Curții de Apel ca să judece apelul recurentului, a tras la sorți în ședință publică și în fața d-lui Procuror General, între d-nii Consilieri ai Curții Secția II-a și sortul desemnând pe d-l Consilier Bivolaru, acesta a luat parte la judecată în locul d-lui Consilier Strelicescu, iar acesta deși prezent la Curte, n'a luat parte la judecată fiindcă d-l Puricescu, care pleda în proces, este membru din familia sa;

Considerând că din momentul ce se constată că d-l Consilier Strelicescu era prezent la Curte în ziua când urma să se judece apelul recurentului, D-sa trebuia negreșit să ia parte la judecată, neputându-se abține decât pentru o cauză prevăzută de lege, — că totuși d-l Prim Președinte a tras la sorți un judecător dela secția II-a, care să-l înlocuiască, de oarece «deși prezent

d-l Strelicescu nu poate lua parte fiindcă d-l avocat Puricescu, membru din familia sa, pledează în acest proces»;

Că numai pe baza acestei afirmațiuni vagi, că unul din avocații ce pledează ar fi membru din familia sa, fără a se preciza că el cade în unul din cazurile limitativ prevăzute de art. 276 al. 10 proc. civ., un judecător nu se poate abține dela o judecată fără a se viola principiul formulat în art. 14 din Constituțiune că nimeni nu poate fi sustras dela judecătoria ce i dă legea; că procedându-se altfel, Curtea a fost rău constituită la judecarea apelului și s'a violat și art. 30 din legea de organizare judecătorească;

Considerând că chiar în ipoteza că numitul Consilier ar fi înțeles să se recuze pentru că ar fi cu unul dintre avocați în cazul de rudenie sau afinitate prevăzute de art. 276 al. 10 proc. civ., încă trebuia conform art. 283 proc. civ. ca complotul Curții să se pronunțe asupra acestei recuzări, și în acest scop întrucât nu erau prezenți la Secția I-a decât doi judecători, — d-l Prim Președinte a complectat secția cu un judecător tras la sorți dela secția II-a, însă în loc să se statueze mai întâi asupra recuzării, a intrat de a dreptul în judecarea apelului cu consilierul tras la sorți, a cărui participare în complotul de judecată în atari împrejurări era ilegală;

Că așa fiind, motivul de recurs este fondat, și fără a mai discuta celelalte motive de casare, recursul urmează a fi admis din acest punct de vedere.

Pentru aceste motive, Curtea, casează etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 18 Octombrie 1922

Președinția d-lui D. G. TĂZLĂUANU, Președinte

Ministerul de Finanțe cu Grigore N. Passiuraș ș. a.

Decizia No. 1407

Taxe succesoriale. — Arendaș. — Câștiu plătit anticipativ. — Sarcină a recoltei. — Scăderea lui din activul succesoral. — Art. 62 din legea timbrului.

Arenda plătită de un arendaș pentru câștiul următor fiind garantată cu recolta moșiei, ea constituie o sarcină a recoltei, — ca atare în cazul când deschiderea succesiunii arendașului a avut loc anterior termenului de plată, iar fiscalul a evaluat recolta în activul succesiunii, el trebuie, potrivit art. 62 din legea timbrului, să scadă din activ această arendă, deși este vorba de plata unei datorii ce ajungea la termen posterior deschiderii succesiunii.

Curtea,

Ascultând pe d-l Avocat Paleologu în dezvoltarea motivelor de casare și pe d-l avocat Ion S. Codreanu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

„Tribunalul scade din activul succesiunii rămas pe urma defunctului Passiura suma de lei 57000 ce reprezintă câștiul de 1 Septembrie datorit ca arendă pentru moșia Ologi, pe motiv că acest câștiu ar constitui o datorie a succesiunii.

„Or, în momentul decesului la 2 Iunie 1918 arenda era plătită cu anticipație până la 1 Septembrie 1918 conform contractului, așa că arenda care urma să fie plătită la 1 Sept. 1918, reprezintă fructele ce moștenitorii le-au perceput în calitate de arendaș și constituie deci o datorie personală a acestor moștenitori, iar nu o datorie a succesiunii,

„Tribunalul în felul cum a judecat a comis un vădit exces de putere și a violat art. 65 din legea timbrului din 1906“.

Având în vedere că Tribunalul a scăzut din activul succesiunii defunctului arendaș Passiura o creanță reprezentând câștiul arenzei, al cărui termen de plată urma imediat după deschiderea succesiunii;

Considerând că, după lege, plata câștiului de arendă, imediat următor fiind garantată în recoltele prinse sau neprinse de rădăcini, iar la deschiderea succesiunii aceste recolte fiind cuprinse de fic în activul succesoral, ele nu puteau fi impuse decât cu deducerea sarcinilor cu care sunt grevate și care, în speță, era însăși câștiul de arendă următor; că întrucât un asemenea câștiu constituie legalmente o sarcină a recoltelor evaluate în activul moștenirii, ele urmau, potrivit art. 62 din legea timbrului, să se scadă din acel activ;

Ca atare, nu se poate imputa Tribunalului, care a judecat și hotărât astfel, nici un exces de putere sau violare de lege.

Pentru aceste motive, Curtea respinge etc.

TRIBUNALUL ROMANAȚI, SECȚIA II

Audiența de la 10 Iulie 1923

Președinția d-lui PETRE MIHAIL, Judecător

N. Porumbel cu Ministerul de Finanțe
Sentința civilă No. 210 1)

Contrabandă vamală. — Delict neflagrant. — Proces-verbal de constatare. — Condițiuni de validitate. — Ofițer pe poliție judiciară. — Somația adresată delicventului spre a asista la încheierea procesului-verbal. — Modul de comunicare. — Respectarea gradației art. 74 proc. civ. — Elementele delictului. — Art. 199, 205, 215, legea vamală.

La contrabandele constatate de procese verbale posterioare comiterii delictului, se aplică textele din legea vamală referitoare la cazurile neflagrante din art. 199 și nu art. 201 din legea vamală.

Conform art. 205 legea vamală, făptuitorii contrabandelor descoperite în urma săvârșirii lor, vor fi somați în scris să asiste la redactarea procesului verbal și să semneze acest act.

Procesul verbal încheiat cu ocazia predării acestei somații trebuie să se conformeze dispozițiilor art. 74 din proc. civ., păstrând gradația cerută de acest text. Această regulă se aplică chiar în legi speciale, atât timp cât legea specială nu derogă dela el.

Inspectorii administrativi și vamali nu au calitatea de ofițeri de poliție judiciară, după legile cari i au creat, așa cum cere art. 199 l. vamală.

Art. 215 legea vamală are a fi înțeles în sensul că numai acele procese verbale fac dovadă până la înscrierea în fals, cari sunt dresate în conformitate cu legea și că tribunalele nu pot admite alte nulități decât cele prevăzute în această lege.

Faptele de apărare noi se pot dovedi și ulterior, întrucât ele nu răstoarnă constatările de vizu ale agenților vamali, cu cari pot fi foarte bine colaborate.

N. Porumbel, apelant, asistat de d-l avocat N. A. Papadat; Ministerul de finanțe, intimat, asistat de d-l avocat Victor Eustațiu.

Tribunalul,

Considerând că faptul ce se impută apelantului este că în zilele de 29 Noembrie și 2 Decembrie 1921 a expedit din portul Berhet o cantitate de 54 vagoane 7758 kgr. grâu, peste cantitatea de 500 vagoane cât era prevăzut în autorizațiunea de export, că procesele verbale dresate pentru constatarea acestei infracțiuni poartă data de 4 și 10 Februarie 1922, deci două luni dela data când se susține că s'a comis infracțiunea;

Că astfel fiind, neputând fi vorba de flagrant delict urmează a se aplica textele din legea vamală referitoare la cazurile neflagrante, deci art. 199 și nu art. 201, invocat de Ministerul de Finanțe, care vorbește de procesele verbale preliminare, articol care se referă la cazurile flagrante, ceea ce nu este în speță;

Având în vedere art. 199 din legea vămilor care prevede că infracțiunile descoperite în mai puțin de doi ani dela săvârșirea lor, vor fi constatate de agenți vamali, în prezența unui ofițer de poliție judiciară, după ce vor obține autorizația Ministerului public;

Că, în speță, autorizațiunea parchetului fiind obținută, urmează a examina dacă la dresarea procesului verbal a luat parte și un ofițer al poliției judiciare;

Având în vedere că aceste procese verbale sunt dresate de d-l Voinescu, inspector administrativ, V. Vasilescu, inspector financiar, I. Popescu-Popa, inspector al Centralei Cooperativelor Sătești, C. Arabolu, inspector general financiar și D. Mărgineanu, inspector vamal;

Considerând că la dresarea lor au luat parte un inspector vamal, doi inspectori financiari, un inspector al Ministerului de Domenii și un inspector administrativ, cari după legile care i-a creat nu au calitatea de ofițeri de poliție judiciară;

Că astfel fiind, aceste procese verbale nefiind semnate și de un ofițer de poliție judiciară, astfel cum se prevede la art. 199 din legea vamală, urmează a fi declarate nule;

Asupra obiecțiunii Ministerului de Finanțe că aceste procese verbale fac dovada până la înscrierea în fals, și că, în orice caz, Tribunalele nu pot admite contra lor alte motive de nulitate;

Având în vedere art. 215 din legea vamală care prevede că aceste procese verbale fac dovada până la înscrierea în fals cum și că Tribunalele nu vor putea admite alte motive de nulitate;

Considerând că art. 215 are a fi înțeles în sensul că numai acele procese verbale fac dovadă până la înscrierea în fals, cari sunt dresate în conformitate cu legea și că Tribunalele nu pot admite alte nulități de cât cele prevăzute în această lege;

Că, în speță, dispoziția referitoare la asistența ofițerului de poliție judiciară fiind prevăzută chiar în legea vamală (vezi art. 199), urmează că ea trebuie observată, iar călcarea ei dă naștere la o nulitate pe care Tribunalul are căderea a o cerceta, aceasta cu atât mai mult cu cât asemenea procese verbale fac dovadă până la înscrierea în fals, căci nefiind deci dresate în conformitate cu legea, urmează că ele nu mai pot face dovada în justiție și urmează a fi declarate nule;

Asupra susținerii apelantului că chiar dacă s'ar trece peste această nulitate, totuși procesele verbale nu-i pot fi opozabile, întrucât s'au făcut cu călcarea dispozițiunii de a nu fi fost chemat la dresarea lor;

Având în vedere art. 205 din legea vamală care prevede că făptuitorii contrabandelor descoperite în

1) Confirmată prin decizia Cas. s. unite 271/1922 publicată în «Curierul Judiciar» din 1923, No. 11 pag. 169, însoțită de Nota d-lui Traian Alexandrescu. (N. R.)

urma săvârșirii lor, vor fi somați în scris să asiste la redactarea procesului verbal și să semneze acest act;

Considerând că apelantul N. Porumbel nu se vede a fi citat deloc cu ocazia dresării procesului verbal din 4 Februarie, iar cu ocazia dresării procesului verbal din 10 Februarie a fost citat greșit de către vama Brăila, în loc de a fi citat de vama Bechet, unde se pretinde a se fi comis infracțiunea și unde se făceau cercetări;

Că în afară de aceasta, procesul verbal încheiat cu ocazia predării somației nici nu se conformă dispozițiilor art. 74 din procedura civilă, nepăstrând grația cerută de acest text, dispoziție ce urmează a se aplica chiar în legi speciale, atâta timp cât legea specială nu derogă dela ele;

Că în afară aceasta, nici citarea dela Hotel Regal din București nu poate fi ținută în seamă, întrucât domiciliul apelantului nu poate fi la hotel unde locuia numai la trecerea sa prin București;

Că astfel fiind, întrucât apelantul nu a fost citat cu ocazia dresării proceselor verbale, ele nu-i pot fi opozabile și, ca atare, nici din acest punct de vedere procesele-verbale nu pot face nici o dovadă contra-i;

Asupra obiecțiunii apelantului că chiar dacă procesele verbale din 4 și 10 Februarie s'ar considera întocmite în conformitate cu legea și încă el nu poate fi condamnat, căci nu el este autorul faptului ce i se impută și, pe lângă aceasta, faptului calificat contrabandă îi lipsește unul din elementele esențiale, anume: clandestinitatea;

Având în vedere faptul ce se impută apelantului de a fi încercat să exporte o cantitate de grâu în plus peste cantitatea de 500 vagoane cât fusese autorizat, în care scop nu s'a trecut pe verso autorizațiunii de export, acele 800000 kgr. exportate cu declarațiunile No. 14/921 și 25/921;

Considerând că conform art. 192 din legea vamală prin contrabandă se înțelege orice import sau export, încercat sau săvârșit în contra dispozițiilor de față, fie în scopul de a nu se plăti drepturile convenite fiscoi sau de a se încălca o prohibițiune, fie numai spre a se înlătura îndeplinirea unei formalități;

Că, în speță, pentru plusul de vagoane ce urmau să fie exportate, apelantul făcuse toate formalitățile necesare, plătiind taxele fiscoi; că singurul fapt ce s'ar mai putea obiecta ar fi că s'a încercat a se încălca prohibițiunea de a se exporta aceste 54 vagoane grâu, fără autorizațiune, drept ce fusese rezervat numai Statului;

Considerând însă că apelantul N. Porumbel luând act de rechiziționarea celor 100 vagoane grâu, era în drept să le completeze cu altele și că astfel fiind, faptul expedierii celor 54 vagoane, nu poate fi imputat lui, cât timp nu se face dovada că anterior expedierii celor 54 vagoane i s'ar fi adus la cunoștință ridicarea rechiziției de pe cele 100 vagoane precum și expedierea lor;

Că dacă rechiziționarea celor 100 vagoane de grâu i ridicarea în urmă a acestei rechiziții, nu reese din șchiar procesele verbale din 4 și 10 Februarie, de aci nu rezultă că apelantul nu le putea dovedi ulterior, decât prin înscrierea în fals contra proceselor verbale dresate, aceste fapte pot fi dovedite și ulterior, întrucât ele nu rastoarnă constatările de vizu ale agenților vamali, cu cari pot fi foarte bine coroborate;

Că în ceea ce privește faptul de a nu se fi trecut de către vămile Bechet și Cetatea, pe verso autorizațiunii de export cele 800000 kgr. grâu, de asemeni nu poate fi imputabilă apelantului, aceasta intrând în atribuția vămilor respective, cari au omis însă a le trece, cu

toate că apelantul făcuse declarațiile de export și pentru această cantitate;

Că, în fine, dacă Tribunalele nu pot scuza pe infractori pentru eroare sau lipsă de intenție frauduloasă (art. 215), aceasta nu înseamnă că eroarea sau neglijența dela oricine ar proveni ea, poate să dea naștere la o contravenție, ci numai eroarea sau neglijența celui ce importă sau exportă, în speță a apelantului N. Porumbel, căci știut este că nimeni nu poate fi făcut răspunzător de fapta altuia; că astfel fiind dacă eroare a fost în speță — și incontestabil că a fost — aceasta a fost din partea vamei Calafat, care a dat drumul celor 100 vagoane grâu ce fuseseră rechiziționate și de pe cari se ridicase rechiziția fără a încunoștiința pe apelantul de azi N. Porumbel; că astfel fiind, și din acest punct de vedere urmează a se infirma Deciziunea No. 237031/922 a Ministerului de Finanțe și a se apăra apelantul de orice penalitate;

Că odată constatată că apelantul de astăzi nu este nici autorul faptei ce i se impută și nici că faptul s'ar fi comis din eroare sau neglijența sa, este inutil a mai discuta elementul clandestinității;

Având în vedere și cererea apelantului de a fi obligat Ministerul de Finanțe să-i plătească 20000 lei cheltueli de judecată, Tribunalul apreciind fixează aceste cheltueli la suma de zece mii lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Judecător P. Mihail, Tribunalul admite apelul, etc.

NOTA. — Din interesanta hotărâre pe care o publicăm, se desprind două idei generale cu privire la interpretarea art. 215 din legea vamală și anume: nulitățile de formă persistă și după modificarea legii vămilor din 1916, alături de acțiunea de înscriere în fals și că apelantul poate invoca, în apărare, fără a se înscrie în fals și alte fapte decât cele cuprinse în procesul verbal, atâta timp cât acele fapte nu contestă existența materială a celor consemnate în procesul verbal și constatate de visu de agenții vamali. Cu alte cuvinte, procesul verbal, ca să facă dovadă deplină trebuie să fie încheiat în conformitate cu legea vamală, iar faptele constatate astfel nu pot fi combătute decât prin înscrierea în fals. Aceasta e singura inovație a legiuitorului din 1916 față de cel din 1905; încolo, dreptul comun și în special teoria generală a nulităților pentru vicii de formă se mențin. Nu se poate afirma serios că legiuitorul din 1916 a suprimat aceste nulități, din care unele pot fi chiar de incompetență și că a mărginit orice atac al procesului verbal, numai la acțiunea de înscriere în fals, prin care acțiune se tinde doar a se contesta constatările agentului care a încheiat procesul verbal. (A se vedea decizia Curții de Casație în secțiuni unite, No. 271/9 Noemb. 1922 *Curierul Judiciar* din 1923, No. 11, pag. 169 cu *Nota* d-lui Trajan Alexandrescu; în sens contrar, *Pand. Rom.* 1923, III, 2). Curtea de Casație în secțiuni Unite a stabilit că nici calificarea dată faptelor nu e definitivă și că se poate discuta cu ocazia apelului și calificarea juridică dată de agent, fără a se înscrie în fals. Deci, contrar a-

parenței textului se mai pot admite, conform teoriei Casației, și alte mijloace de apărare sau căi de atac. Teoria rigidă a art. 215 din legea vamală suferă astfel câteva serioase modificări, dându-i un aspect mai juridic și mai puțin fiscalist.

Ne facem toate rezervele cu privire la constituționalitatea textului art. 215, așa cum a fost votat, apoi publicat în Monitorul Oficial. N'a fost votat un text identic de ambele corpuri legislative: ori, după sistemul bicameral al regimului nostru parlamentar, valabilitatea unei legi, din punct de vedere formal, presupune acordul ambelor camere asupra aceluiaș text. Asupra acestei chestiuni vom reveni. H. A.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III C. COR.

Audiența dela 6 Noembrie 1922

Președenția d-lui ST. BUICLIU, Judecător

Ionică Brânzaru cu Toma Petrescu

Sentința civilă No. 864 bis

Contractul de locațiune. — Proprietar. — Chiriaș. — Acțiune intentată de proprietar contra chiriașului pentru evacuarea sa din încăperile ce ocupă, pe baza art. 2 al. c din noua lege a închirierilor din 14 Aprilie 1922. — Camere de locuit ocupate de chiriaș, care are lipit și o prăvălie de bărbierie. — Admiterea acțiunii numai pentru camerele de locuit. — Excluderea prăvăliei.

Art. 2, al. c din noua lege a închirierilor din 14 Aprilie 1922 are aplicațiune pentru evacuarea chiriașilor, spre a se ocupa de proprietari pentru locuința familiei lor, numai din încăperile ce servesc pentru locuință, nu și din încăperile ce servesc ca prăvălie pentru comerț, acestea nefiind supuse evacuării.

Recurentul Toma Petrescu asistat de d-l avocat Niculescu și intimatul Ionică Brânzaru asistat de d-l avocat I. S. Co-dreanu.

Tribunalul

Asupra recursului făcut de Toma Petrescu în contra cărței de judecată cu No. 832/922 a judeului Ocol 5 București.

Având în vedere susținerea părților;

Având în vedere că prin cartea de judecată sus menționată s'a admis acțiunea intentată de Ionică Brânzaru și a obligat pe recurent să evacueze pe ziua de 26 Oct. stil vechi încăperile ce le ocupă în imobilul recurentului din Str. Gura-Oborului No. 4;

Având în vedere că părâtul Toma Petrescu, făcând recurs, invoacă ca motiv exces de putere, violare de lege și greșită interpretare a art. 2 al. c din legea chiriilor azi în vigoare;

În ce privește primul motiv: exces de putere:

Având în vedere că recurentul în sprijinul acestui motiv susține că judecătorul de ocol ordonând evacuarea sa și din prăvălia în care își exercită meseria de frizer, a comis un exces de putere, deoarece legiuitorul prin legea chiriilor dă drept proprietarului să evacueze pe chiriaș, în cazul când nu-i sunt suficiente camerele de locuit, numai din camerele ce acesta ocupă pentru locuință, nu și din prăvălie;

Având în vedere că, în adevăr, legiuitorul prin art. 2

al. c. din zisa lege dă drept proprietarului să ceară evacuarea chiriașului din încăperile ce ocupă numai pentru locuință, nu și din prăvălie;

Considerând că legiuitorul prin această dispozițiune s'a gândit numai la cazul când un proprietar nu ar avea încăperi suficiente pentru adăpostit familia sa și între aceste încăperi nu pot fi considerate și prăvăliile;

Că, dar, judecătorul de ocol ordonând evacuarea chiriașului și din prăvălie, a comis în adevăr un exces de putere și a violat art. 2, al. c din legea chiriilor, și ca atare recursul de față pe acest motiv, fără a mai cerceta celelalte, este fondat și urmează a fi admis;

Pentru aceste motive, admite recursul și casează, evocând fondul;

In fond

Având în vedere că în speță din actele depuse de reclamant se constată că familia lui se compune din opt persoane și anume: soț, soție, cinci copii și o doică iar trei dintre copii sunt în vârstă peste zece ani și cu toți ocupă numai patru camere și e sub acelaș acoperământ cu apartamentul ocupat de chiriaș;

Având în vedere că acest fapt se mai confirmă și de d-l judecător de ocol prin procesul său verbal din 16 Septembrie 1922, dresat cu ocaziunea descinderii locale ce a făcut;

Că, dar, așa fiind, acțiunea reclamantului este admisibilă în ce privește numai camerele de locuit excludându-se prăvălia pentru care legea nu prevede evacuarea.

Pentru aceste motive, Tribunalul admite în parte, etc.

(ss) St. Buidiu, Al. Rășcanu

Grefier, (ss) B. Niculescu

JUDECĂTORIA OCOL RURAL BAICOI-PRAHOVA

Audiența dela 20 Aprilie 1920

Președenția d-lui AL. S. CĂLINESCU, Judecător

Carte de judecată penală No. 298

Contravenție. — Noua lege de majorare a amenzilor din 26 Martie 1923.

1. O ordonanță administrativă, dată în baza unui text de lege, are putere de regulament și neîndeplinirea dispozițiilor acelei ordonanțe constituie o contravenție pedepsită de art. 385 alin. 9 c. p.

2. Infrațițiunea comisă anterior legii din 26 Martie 1923 — pentru majorarea amenzilor — este supusă amenzii nemajorată.

Judecata,

Asupra procesului-verbal de contravenție No. 118/923 dresat de Șeful Postului de jandarmi Scorțeni, comerciantului Mihail Ionescu-Turcu din Scorțeni, pentru faptul că nu ține prăvălia și obiectele din prăvălie curate;

Având în vedere că prin art. 70 din legea sanitară și art. 16 din legea pentru organizarea autorităților exterioare dependente de Ministerul de Interne, Prefectura județului Prahova a emis ordonanța No. 9450/922, prin care, printre alte dispoziții obligă pe comercianți, hotelieri etc., să țină localurile lor în perfectă curățenie;

Că prin procesul verbal de față Șeful Postului de Jandarmi Scorțeni constată că comerciantul Mihail Ionescu Turcu a contravenit dispozițiilor din zisa ordonanță;

Având în vedere că afară de dreptul conferit de art. 77 din legea comunală, consiliului comunal, de a face regulamente pentru ad-țiia interioară a comunei, prefectul poate în virtutea art. 16 din zisa lege, pentru bunul mers al județului și în interesul public să ia măsurile, pe cale de ordonanță, ce va crede de cuviință în conformitate cu legea;

Că asemenea ordonanță fiind dată în spiritul unei legi oarecare, are puterea de regulament și oricine va călea o

atare ordonanță, comite o infracțiune prevăzută și penată de art. 385 al. 9 cod. penal ;

Că în speță M. I. I. prin faptul că a ținut cărciuma și obiectele din cărciumă în stare de necurățenie a contravenit ordonanței prefecturei Prahova cu No. 9450/923 aliniatul 4, și astfel s'a făcut pasibil de pedeapsa prevăzută de art. 385 al. 9 c. p. care zice :

Art. 385 c. p.: «Se vor pedepsi cu amendă dela 5 până la 10 lei al. g. Acei cari vor călca regulamentele făcute după lege de către puterea administrativă, sau de către autoritatea municipală» :

Asupra susținerilor contravenientului, că această amendă urmează să i se aplice nemajorată întrucât faptul comis este anterior datei de 26 Martie 1923, când a apărut legea de majorarea amenzilor.

Având în vedere că prin art. 1 al legi din 26 Martie 1923 se prevede : «Se măreșta la înzecit suma amenzilor penale, civile, de procedură și disciplinară... ;

Având în vedere că nici din acest articol și nici din cuprinsul întregii legi nu reese în mod evident intențiunea legiuitorului de a da legi o putere retroactivă, urmează a ne raporta la principiile fundamentale care guvernează codul penal ce le găsim enunțate în art. 2 c. p. al II, care zice : «Infracțiunile săvârșite în timpul legiurii celei vechi, se vor pedepsi după acea legiure ; iar când pedepsele prevăzute prin legea de față, vor fi mai ușoare, se va aplica pedeapsa cea mai ușoară»...

Ca principiu general reese din acest text că infractorului nu i se poate face o situație mai grea prin noua lege decât cea prevăzută de legea sub imperiul căreia a comis-o ;

Că așa fiind trebuie să cunoaștem dacă prin majorarea amenzilor, infractorului i s'a făcut sau nu o situație mai grea ;

Având în vedere că legiuitorul prin art. 1 legea din 26 Martie 1923, vorbește de o mărire a amenzilor, implicit prin aceasta se recunoaște că amenzile prin noua lege cu un caracter mai aspru ;

Că așa cum era fixată prin legi țifra amenzilor, a ajuns atât de neînsemnată încât pedeapsa pe uniară nu mai corespunde scopului legii... astfel că pedeapsa dată sub această formă nu-l corije și nici nu este exemplară... „iar pe dealtă parte... „din nevoia de a și spori resursele de venituri ale acestor autorități...“ a mărit înzecit amenzile așa că sub imperiul vechilor pedepse — amenzi — infractorul avea o situație mai favorabilă ;

Având în vedere că legiuitorul prin noua lege le ridică la înzecitul lor, amenzile din 1916, și aceasta o face în considerația deprecierii monedei noastre de care suferă atât Statul cât și individul ;

Considerând că dacă quantumul veniturilor individului au crescut, în aceiași măsură au crescut și cheltuelile lui, raportul fiind același, astfel că orice surplus de obligații îi face situația mai grea, decât cea avută anterior legii din 26 Martie 1923, când a comis infracțiunea ;

Că așa fiind, în speță, contravenientul comițând infracțiunea la data de 5 Februarie 1923, sub imperiul vechilor pedepse prevăzute de codul penal, urmează a i se aplica amenda prevăzută de art. 385 c. p. nemajorată.

Pentru aceste motive, Judecata, condamnă etc.

Judecător (ss) *Al. S. Călinescu*

TRIBUNALUL PARIS

13 Martie 1919

Cursul forțat al biletelor de bancă. — Ordine publică. — Stipularea plății în monedă efectivă (aur sau argint). — Nulitatea unei asemenea convenții. — Art. 6 C. civ. (5 C. civ. român). — Legea franceză din 5 Aug. 1914, prin care se dă curs forțat biletelor Băncii Franței. — L. rom. din 21 Decembrie 1916, prin care se face același lucru.

Legile și decretetele care, într'un moment de criză, edictează cursul forțat sau silit al biletelor de bancă, făcând parte din legile de poliție, de ordine

publică și siguranță socială, intră în categoria a-celor legi dela care părțile nu pot deroga prin convențiile lor, în baza art. 6 din codul civil (5 codul civil rom.).

In consecință, se consideră ca ilicită sau imorală, și deci, ca nulă, convenția încheiată sub o asemenea lege, prin care, într'un contract de locațiune, locatarul se obligă a plăti chiria în monedă efectivă sau metalică, adică : în aur sau argint.

NOTA. — Acest rezumat a fost publicat în *Jurisprudența generală* din 16 August 1923, No. 12, pag. 906, No. de ordine 906. Il mai reproducem încă odată aci, spre a avea ocazia de a zice câteva cuvinte asupra unei chestiuni care interesează așa de aproape economia generală a țării ; fiindcă, în sus zisa revistă, din lipsă de timp și de spațiu, această sentință a apărut fără nici o observație. Or, este știut că observațiile care însoțesc o hotărâre, au o mare însemnătate, căci ele sunt sosul care, de multe-ori, te ajută să înghiți peștele, adică : hotărârea. Câteodata, când n'ai timp, nu mai citești hotărârea, ci numai nota ce o însoțește, mai ales dacă este semnată de vre-un nume cunoscut. Nu'i vorba, că, de cele mai multe ori, nu se citește nici speța, nici hotărârea, nici nota aretistului. Nu face nimic. Aceasta nu ne împiedică de a scrie mereu înainte ; numai de am avea destulă hârtie de măzgălit ; căci, pe aceste timpuri, s'a scumpit și ea. Mergem spre normalizare (vorba să fie) !

Venim acum, după aceste palavre, la chestiunea ce ne interesează.

În toate țările și în toate timpurile, în momentele de crise economice, se decretează cursul forțat al hârtiei monede. Astfel s'a făcut în Franța în timpul războiului franco-german (L. din 12 August 1870), din care zora noastră cea mai mare a ieșit zdrobită și a fost silită să plătească cinci miliarde, sumă mare pe atunci, pierzând și cele două provincii, care, deabia astăzi, s'au reîntors, să sperăm pentru totdeauna, la patria mamă.

Astfel s'a procedat în toate țările și astăzi, în urma războiului mondial din care Germania a eșit nu numai bătută, dar și fabrică ; căci, după ultimul curs, o livră sterling, a cărei valoare, în timpuri normale, era 25 de lei, valorează azi mai multe milioane de mărci.

Ori cum ar fi, biletul de bancă, murdar și rupt, așa cum este (câteodată nu-l poți lua nici cu cleștele), valorează drept aur. Sărmanul, bietul aur, de care altădată fugeam cu toți, căutând hârtie, în ce hal a mai ajuns !

Cât despre tezaurul dela Moscova, putem să suspinăm mult. Vorba ceea : așteaptă murgule, și paște iarbă verde !

Astfel fiind lucrurile, Francezii au decretat

cursul forțat al biletelor de bancă prin legea din 5 August 1914 (vezi și legea din 12 August 1870); iar noi am făcut același lucru prin legea din 21 Decembrie 1916.

Sunt oameni care au oroare de hârtia monedă (și bine fac) și care, ca atare, stipulează și astăzi că plățile ce au de primit să li se facă în monedă sunătoare, adică: în argint și mai ales în aur. (*Bene aulet aurum*, zicea împăratul Vespasian: aurul are un miros plăcut).

Chestiunea este însă de a se ști dacă asemenea convenții au vre-o valoare?

Tribunalul din Paris răspunde prin sentința a cărui rezumat s'a reprodus mai sus, că asemenea convenții nu fac nici două parale; pentru că, de altfel, după cum a decis și Curtea din Limoges, la 11 Septembrie 1920, legile care, în momentele de crize economice, decretează cursul forțat al biletelor de bancă, sunt legi de poliție și de siguranță publică, dela care părțile nu pot deroga prin convențiile lor, fie chiar anterioare promulgării acestor legi. Și o stipulație, față de orice lege care ar stabili cursul forțat al biletelor de bancă, prin care s'ar impune debitorului o plată în monedă efectivă (aur, argint sau chiar nikel), este nulă și de nul efect, ca fiind contrară ordinii publice și sociale.

Și asemenea stipulație trebuie să fie anulată, adăogă menționata decizie a Curții din Limoges, chiar dacă ar rezulta dintr-o convenție anterioară acestei legi, ea neputând fi validă și obligatorie pentru debitor decât în lipsa unei legi excepționale, ca aceea a decretării cursului forțat al biletelor de bancă. În consecință, creditorul nu poate să refuze plata ce-i este oferită în bilete de bancă, după valoarea lor legală, echivalentă în mod obligator cu aceea a monedelor metalice. Toate aceste soluții, pe care, de altfel, le admite și tribunalul din Paris, rezultă din decizia Curții din Limoges pe care am publicat-o și adnotat-o în *Pandectele române* din anul 1922, partea III, pag. 146.

Aceiași soluție a fost admisă atât de Curtea de Casație din Franța, la 11 Februarie 1873 (Sirey, 73. 1. 97 și D. P. 73. 1. 177), cât și de Curtea noastră supremă, la 29 Decembrie 1920 (*Pandectele române* din 1922. 1, pag. 1 urm., cu o frumoasă adnotație a regretatului C. C. Arion).

Este adevărat că tribunalul din Lille și Curtea din Douai au decis altă dată contrariul (D. P. 72. 2. 51 și Sirey, 72. 2. 161), însă această decizie a fost cu drept cuvânt, casată la 11 Februar 1873.

Decizia Curții din Douai este însă criticată de prof. Daniel de Foleville (*Revue pratique de droit français*, tom. XXXI, anul 1871, pag. 127 urm), iar aceea a Curții de Cas. aprobată de pro-

fesorul Labbé, este criticată de prof. Boistiel (D. P. 73. 1. 77), ceea ce dovedește că chestiunea este delicată.

Nu mai puțin adevărat este însă, că legea care decretează cursul forțat al hârtiei monede este o lege de ordine publică. O asemenea lege va fi deci aplicată și convențiilor anterioare promulgării ei; pentru că, după cum foarte bine zice prof. Labbé în nota sa din Sirey, 73. 1. 97: «nu poate să existe drepturi câștigate în contra ordinii publice și interesului general. Convențiile anterioare unei asemenea legi trebuie deci să cadă înaintea necesității pe care această lege o introduce spre a înlătura o criză financiară».

Iată deci că am ajuns la concluzia că sentința tribunalului din Paris, face o bună aplicare a principiilor de drept; și judecătorii noștri, cari au dat dovezi că sunt la înălțimea misiunii lor, nu vor putea, după părerea noastră, să dea altă soluție unei chestiuni care interesează în gradul cel mai înalt ordinea economică și creditul țării. Este greu, o recunoaștem, ca convenția părților, care este legea lor, să fie sacrificată; interesul lor trebuie însă să dispară și să cedeze înaintea unui interes superior și economic.

Iași

D. ALEXANDRESCO

INFORMAȚIUNI

Anunțăm cu plăcere cititorilor că savantul profesor dela Iași d-l **Dimitrie Alexandresco**, a reluat în mod efectiv colaborarea la *Curierul Judiciar* și la *Jurisprudența Generală*, trimițându-ne mai multe importante hotărâri române și streine, însoțite de observațiunile sale. Astfel, de azi înainte, fiecare număr din *Curierul Judiciar* și din *Jurisprudența Generală* va cuprinde și note interesante datorite penei ilustrului profesor.

* * *

— A apărut **Jurisprudența Generală**, No. 13, cu data de Joi 13 Sept. cor., sub direcțiunea d-lui consilier Gr. Conduratu, cuprinzând 80 spețe de hotărâri ale Inaltei Curți de Casație și diferitelor instanțe judecătorești din întreaga țară. *Prețul 20 lei.*

Costul abonamentului anual: 500 lei pentru avocați; 400 lei pentru magistrați; 800 lei pentru autorități și case de comerț. Redacția & Ad-ția București, Arta 5.

A apărut: **Mandatul de plată**, de d-l judecător G. P. Dovan. Broșura cuprinde 32 pagini. *Prețul 15 lei.*

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provinciile a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „*Curierul Judiciar*“, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului „*pentru abonamentul datorat partida No. 5*“.